

TMMOB

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

İZMİR ŞUBESİ BÜLTENİ YIL : 33 SAYI : 370 MART 2021

*Kadınlar Elele,
Yaşasın Dayanışma*

LOOBAR®
ELEKTRİK DAĞITIM VE EK ÇÖZÜMLERİ

2,3,4 BARALI 63-250 AMPER DAĞITIM ÇÖZÜMLERİ

 emisay®
elektrik multimedya inşaat sanayi

1954

TMMOB
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ
ODASI
İZMİR ŞUBESİ BÜLTENİ
YIL : 33 SAYI : 370 MART 2021

**Elektrik Mühendisleri
Odası İzmir Şubesi Adına
Sahibi**
Şebnem SEÇKİN UĞURLU

**Sorumlu Yazı İşleri
Müdürü**
Hacer ŞEKERCİ ÖZTURA

Yayın Komisyonu
H. Avni GÜNDÜZ
İsmail KAYA
Mehmet GÜZEL
Hacer ŞEKERCİ ÖZTURA
Gülter Gülden KÖKTÜRK
Mahir ULUTAŞ
Egemen AKKUŞ
Eren İPEK
Olkan AKÇAY
Mehmet PAKDİL
Elif KILIÇ

Yayına Hazırlayan
Kamer TÜRKYILMAZ GÜNER
Kahraman YAPICI
Yönetim Yeri
EMO İzmir Şubesi
Kazım Dirik Mah.
Üniversite Cad. 374/1 Sk.
No:1 Bornova-İZMİR
Tel: 0.232. 489 34 35
Faks : 0.232. 445 49 49
izmir@emo.org.tr
http://izmir.emo.org.tr

Yayın Türü
Yerel Süreli Yayın
Ayda bir yayınlanır

Baskı
Altındağ Grafik Matbaacılık
Tel/Faks: 0232 457 58 33

Baskı Tarihi
02.03.2021

Basım Adedi
500

EMO İzmir Şubesi Bülteni'nde yayınlanan her türlü haber ve yazı izin almak koşulu ile kullanılabilir. Yayınlanan yazılardan yazarları sorumludur. EMO İzmir Şubesi üyelerine ücretsiz yollarır.

Kadınlar Elele, Yaşasın Dayanışma

Enerji Komisyonumuz, İzmir Bölgesi Enerji Forumu'nun altuncusunu düzenlemek üzere, yerel bileşenlerle birlikte hummalı bir çalışma yürütüyor. Başta TMMOB'a bağlı Odaların İzmir Şubeleri olmak üzere çok sayıda kurum ve kuruluşla birlikte yürütülen çalışmalar kapsamında İzmir'de bir durum tespiti yapmaya ve enerji alanındaki temel sorunlarımıza çözüm önerileri geliştirmeye hazırlanıyoruz. Son yıllarda hızı artan bir yapısal değişim geçiren kentimizin enerji alanındaki eksiklerinin ve sorunlarının tartışılacağı İzmir Bölgesi Enerji Forumu'nun bir kez daha "ortak akıl" harekete geçirmeye çalışacağız. Elektrik tüketimine ciddi bir paya sahip olan sanayi kenti İzmir'de durum tespiti yaparak, ülke geneli için de önemli referanslar oluşturmayı hedefliyoruz. Salgın nedeniyle Mayıs ayında çevrimiçi düzenleyeceğimiz etkinliğe ilişkin detayları önümüzdeki dönemde duyuracağız. Şimdiden emeği geçen üyelerimize teşekkür ederek, tüm üyelerimize katılım çağırısı yapıyoruz.

Öte yandan Genç Mühendisler Komisyonu'muz, düzenlediği çok sayıda seminere yenilerini ekleyerek, çalışmalarını sürdürüyor. Genç Mühendisler Komisyonu'nun sokağa çıkma kısıtlamasının olduğu hafta sonlarında düzenlediği seminerlerin yanı sıra, çarşamba günleri çalışma saatlerinde düzenlenen çevrimiçi seminerler de üyelerimizin yoğun ilgisiyle devam ediyor. Benzer şekilde çevrimiçi gerçekleştirdiğimiz Meslek İçi Eğitim Merkezi (MİSEM) kapsamındaki eğitimler de salgın öncesindeki katılım oranlarını aşacak şekilde sürdürülmektedir. Komisyon çalışmaları da düzenlenen çevrimiçi toplantılarla devam etmektedir.

Sevinerek vurgulamak gerekir ki; üyelerimiz, çevrimiçi araçları da kullanarak salgın koşullarında Şube çalışmalarına katılımını artırmıştır. Özellikle genç ve yeni mezun meslektaşlarımızın, deneyimli meslektaşlarımızın sunumlarıyla gerçekleştirdiğimiz çevrimiçi seminerlere olan ilgisi sevindirici düzeylere ulaşmıştır. Tecrübeli meslektaşlarımızın, genç meslektaşlara deneyim aktarmasına aracılık ederek, mesleğin gelişimine katkı sağlama işlevimizi, salgın koşullarında da yerine getirmekten mutluluk duyduğumuzu ifade ederek, çalışmalara katılım sağlayan tüm üyelerimize teşekkür ederiz.

Daha sağlıklı koşullarda çalışmalarımızı sürdürme olanağı bulmayı umut ederek, kendimizi Mart ayına hazırlıyoruz. TMMOB, 2015'den bu yana iş cinayetlerine dikkat çekmek için "3 Mart İş Cinayetlerine Karşı Mücadele Günü" etkinlikleri düzenliyor. Bu yıl çevrimiçi araçlar kullanılarak, iş güvenliği ve işçi sağlığı konularında duyarlılık oluşturmak için mücadelemizi sürdüreceğiz. Benzer şekilde Kadın Mühendisler Komisyonu'muz da 8 Mart etkinlikleri için hazırlıklarını sürdürüyor. Geçtiğimiz ay kadın meslektaşlarımıza yönelik olarak şiddet eylemlerine bir yenisi eklendi. İşvereni tarafından saldırıya uğrayan maden mühendisi arkadaşımız Canan Tosun ile dayanışma içinde olduğumuzu vurgulamak isteriz. Kadın mücadelesinin dünya çapında sembol tarihi olan 8 Mart'ta; başta kadın mühendisler olmak üzere, toplumum tüm kesimlerinden kadınların sesinin duyulması için üyelerimizin desteğine ihtiyacımız var.

Kadınların en çok sorun yaşadığı ülkelerden biri olan ülkemizde, mevcut koruyucu mevzuatın uygulanmasında bile ciddi sorunlar bulunmaktadır. Kadınları şiddete karşı korumaktan çok uzak olan bu uygulamalar kapsamında, saldırganlara yönelik yargılama süreçleri bile şiddeti meşrulaştıran araçlara dönüştürülebilmektedir. Başta siyasi iktidar olmak üzere bazı kesimlerden, çocukların evlendirilmesinin önünün açılmasından, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmeye kadar sistemli şekilde "geri" adımlar dillendirilmeye devam edilmektedir. Kadın dayanışması salgın koşullarında bile temel toplumsal mücadele dinamikleri arasından ön plana çıkarak, bu adımların atılmasına bugüne kadar izin vermemiştir. Ne yazık ki, dünya genelinde kadınlar, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini yok etmek için mücadele ederken, ülkemizde mevcut hakların korunması için çaba sarf edilmek zorunda kalınmaktadır. Üstelik pandemi, dünya çapında kadınları ve kadın mücadelesini etkilemektedir. Gericiliğe karşı sürdürülen kadın direnişi, bu dönemde şiddete karşı yaşamı savunmaya odaklanmaya devam etmektedir. Bu anlamda ülkemizde kadınlar, son barikatta mücadele etmektedir. Ölümler yaşam arasındaki bu ince çizgiyi aştığımız, "yaşamak istiyoruz" çığlıklarının ortadan kalktığı bir gelecek için mücadele eden tüm kadınları selamlarken, ülkemizi bu iklime mahkum eden anlayışlarla hesaplaşmak zorunda olduğumuzu da vurgulamak isterim.

Kadın, Yaşam, Özgürlük, Eşitlik

Şebnem Seçkin Uğurlu
EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı

SMM Üye Toplantısı Yapıldı

SMM üyelerin sorunları ve çözüm önerilerine yönelik olarak 13 Şubat 2021 tarihinde çevrimiçi toplantı düzenlendi. GDZ Dağıtım Bağlantı Sistemi ve proje onay süreçleri; YG İşletme sorumluluğu hizmetleri; Dağıtım şirketi ve diğer kurumlar ile ilişkiler` gündemiyle gerçekleştirilen toplantıya 50 SMM üye katıldı.

Toplantıda Dağıtım Bağlantı Sistemine ilişkin olarak üyeler; OG-AG proje onayları süreçlerinde farklı işletmelerden kaynaklı yaklaşım farklılıklarının ortadan kaldırılması gerektiği, DBS sisteminde her adımın örnekleriyle anlatılacağı kapsamlı bir akış şemasının oluşturulmasının önemi, bağlantı anlaşmasından sonraki iş başlama iş bitirme evraklarının da e-imzalı olarak sunulabilmesi, bağlantı anlaşmasında proje müellfinin herhangi bir sorumluluğunun bulunmadı-

ğı, bu konuda mal sahibi ile işlemlerin çözülmesi gerektiği, yapı bağlantı hattı projelerinde yeraltı ve havai hat taleplerine daha olumlu yaklaşılmasını da ifade ederek; İzmir`in bazı ilçe belediyelerinde başlayan ve başlayacak olan e-ruhsat süreçlerine yönelik GDZ Dağıtım Bağlantı Sisteminin uyumlu hale getirilmesi için Şubemiz ile ortak çalışma yürütülebileceğini önerdiler.

Toplantıda ayrıca; GDZ Elektrik Dağıtım A.Ş. tarafından Dağıtım Bağlantı Sistemi konusunda yaşanan sorunlar ve sistemin aksayan yönlerinin ele alınacağı çevrimiçi seminerin düzenlenmesinin uygun olacağını belirtildi. SMM üye toplantısı; YG İşletme Sorumluluğu hizmetlerine ilişkin değerlendirmelerin ardından son buldu.

Çevrimiçi Seminer Video Kayıtları

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) İzmir Şubesi tarafından 10 Şubat 2021 tarihinde düzenlenen ve Doç. Dr. Mutlu Boztepe`nin konuşmacı olarak katıldığı `Elektrikli Araçlar ve Şarj Teknolojileri` başlıklı çevrimiçi seminer

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) İzmir Şubesi Genç Mühendisler Komisyonu tarafından 28 Şubat 2021 tarihinde düzenlenen ve Muhterem Çaylı`nın konuşmacı olarak katıldığı `Endüstri 4.0 Uçtan Uca İzlenebilirlik` başlıklı çevrimiçi seminer

Seminer videolarını <https://www.youtube.com/emoizmirsubesi> adresinden izleyebilirsiniz.

Koordinasyon Kurulu Toplantısı Yapıldı

EMO İzmir Şubesi 33. Dönem 2. Koordinasyon Kurulu Toplantısı 13 Şubat 2021 tarihinde gerçekleştirildi.

"Oda/Şube Çalışmaları", "Temsilcilik Çalışmaları", "Dağıtım Şirketi/Belediyeler/OSB'ler ile İlişkiler", "YG İşletme Sorumluluğu Hizmetleri", "Mali Durum", "Dilek ve Öneriler" gündemiyle çevrimiçi gerçekleştirilen toplantıya; Şube Yönetim Kurulu üyeleri ile il-ilçe temsilcilerinden 31 üye katıldı.

Toplantıda; 01-02 Şubat 2020 tarihinde gerçekleştirilen Şube Olağan Genel Kurulu sonrasında göreve gelen Şube Yönetim Kurulu'nun pandemi sürecinde yapmış olduğu çalışmalar, bodrum katta yapılan eğitim salonu ve laboratuvar çalışmaları, Oda Merkezi ve İKK düzleminde yapılan çalışmalar ile Şubemizin mali durumu hakkında bilgilendirme yapıldı.

30 Ekim 2020 tarihinde yaşanan İzmir Depremi ve sonrasında TMMOB ve İKK çalışmalarına ilişkin bilgilerin de verildiği toplantının "Temsilcilik çalışmaları" gündeminde ise, Aydın'da

Efeler Belediyesi ile yapılan mesleki denetim ortak protokolü hakkında bilgi aktararak protokolün diğer ilçe belediyelerine de yansıtılması için çabaların arttırılması dile getirildi. Adnan Menderes Üniversitesi Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü MÜDEK çalışmalarına destek verildiği ifade edilen toplantıda; YGTİS çalışmalarının takibi ve yaygınlaştırılması amacıyla dağıtım şirketi ile görüşmelerin yürütüldüğü belirtildi.

Koordinasyon toplantısında; haksız rekabet ortamının yaratılmaması için tüm üyelerin EMO'nun belirlemiş olduğu hizmet bedellerine uygun

davranması, YG İşletme Sorumluluğu Hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için tüm meslektaşların gerekli hassasiyeti göstermesi, mesleki denetim süreçlerinde yürütülen disiplin işlemlerinin daha caydırıcı olması ifade edildi.

Toplantı; TEDAŞ İzmir Bölge Müdürlüğü'nün GDZ Elektrik tarafından yapılan yatırımları ve hizmetlerini daha sık denetlemesi gerektiği, Ekip-Net uygulaması ile ilgili son zamanlarda e devlet üzerinden yaşanan sıkıntıların takip edilmesi belirtilerek son buldu.

Canan Tosun Yalnız Değildir

TMMOB Kadın Çalışma Grubu 14 Şubat 2021 tarihinde yaptığı basın açıklamasıyla iş vereni tarafından şiddet gören Maden Mühendisi Canan Tosun'un haklarını savunacağını duyurdu.

Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Üyesi Canan Tosun çalıştığı işyerinde iş vereni tarafından darp edilerek şiddete maruz kalmıştır. Olayın faili işveren Fatih Uygun önceki gün uzunca bir süredir uygulamakta

olduğu mobbing yetmezmiş gibi, arkadaşımız Canan Tosun'u darp etmiş, üzerine araç sürmüş, bıçak çekerek sözlü taciz ile tehdit etmiştir.

Canan Tosun saldırının faili hakkında suç duyurusunda bulunmuş, sosyal medya hesabında da ifşa etmiştir. Canan Tosun darp raporunu almaya uğraşırken, akıl almaz bu saldırıyı gerçekleştiren Fatih Uygun ne yazık ki serbest bırakılmış ve şiddet yine meşrulaştırılmıştır.

Kadına yönelik şiddet ve cinayetler

artmışken, failin serbest bırakılması kabul edilemez. Kabul de etmiyoruz..

Bizler TMMOB'li mühendis, mimar ve şehir plancısı kadınlar olarak arkadaşımız Canan Tosun'a yönelik bu saldırıyı, tacizi ve olay sonrasında failin serbest bırakılmasını kınıyor ve kadına yönelik her türlü şiddetin takipçisi olacağımızı beyan ediyor ve kamuoyu ile paylaşıyoruz.

#CananTosunYalnızDeğildir

#FatihUygunTutuklansın

Mücadele Kazandırır ve Biz Kazanacağız

Eril Dünyada Kadın Olmak "KENDİNE AİT BİR ODA"

EMO İzmir Şubesi 33. Dönem Kadın Mühendisler Komisyonu üyeleri 6 Şubat 2021 tarihinde Kendine Ait Bir Oda adlı kitap üzerine değerlendirmelerde bulundular. Çevrimiçi olarak gerçekleştirilen etkinlikte; feminist yazar Virginia Woolf'un kaleme aldığı, kadın hareketinin önemli kitaplarından biri olan Kendine Ait Bir Oda adlı kitabını okuyan katılımcılar, kadınların edebiyattaki yerinden hareketle her alandaki statüsüne dair görüşlerini paylaştılar.

"Para kazanın, kendinize ait ayrı bir oda ve boş zaman yaratın. ve yazın, erkekler ne der diye düşünmeden yazın!"

1882'de dünyaya gelmiş olan Virginia Woolf kalabalık bir ailede büyümüştür. Babası yazar olan Woolf daha küçük yaşlarda yazar olmaya karar vermiş ve okula gönderilmemiş olmasına rağmen babasının desteği ile kendini geliştirmiştir. Henüz 13 yaşında annesini kaybeden Woolf birkaç yıl arayla kardeşini ve babasını da kaybetmenin yarattığı psikolojik travmaları ömrü boyunca taşımıştır. Yazın hayatına Dışa Yolculuk (1915) kitabı ile başlamış ve ölümünden hemen önce bitirdiği Perde Arası (1941) ile 15'e yakın kitabı kaleme almıştır. Kitapları arasında belki de en bilinirlerinden olan "Kendine Ait Bir Oda" kitabını EMO İzmir Şubesi 33. Dönem Kadın Mühendisler Komisyonu, 6 Şubat 2021 tarihinde söyleşiyle değerlendirmiştir.

Söyleşide altı çizilen konuları ve mesajları aşağıdaki gibi derleyebiliriz.

Woolf kitabında bilinç akışı yöntemini kullanarak adeta okuyucuyu, yazarın kafasının içine sokmuş düşüncelerinin izlenmesine izin vermiş. 15. Yüzyıl ile 20. Yüzyıl arasındaki "kadın ve edebiyat" konusunu merkeze almıştır. "Kadın ve kurmaca yazın" alanının eksikliklerini bunların nedenleri ile bizlere sunmuş, tarihin kenarda kalmış gerçeklerini objektifliğini koruyarak bizlerle paylaşmıştır.

Çok çarpıcı bir benzetme olan kadın ve erkek arasındaki ayna gerçeğini şu cümlelerle bizlere aktarmaktadır:

"Kadınlar yüzyıllardır, erkek görüntüsünü gerçek boyutlarının iki katında gösterebilen enfes bir güce sahip büyümlü birer ayna görevini yerine getirmişlerdir..." Der yazar ve ekler "...Çünkü kadın gerçeği söylemeye başlarsa erkeğin aynadaki görüntüsü küçülmeye başlar; yavaş yavaş karşısındaki uyumluluğu yok olur."

Birkaç yüzyıl öncesine dek, eğitim almak yerine "çorap yamamak, yemeğe bakmak" gibi sorumlulukların toplumsal açıdan bir kadın için daha önemli ve gerekli olduğu konusuna değinmiştir. O dönemlerde kadınların eğitim alması zorunluluk olmadığı gibi üniversite mezunu kadın sayısı da oldukça azdı. Sıradan bir akşam yemeğinde erkeklerin masasında bulunan şarabın yerine kadınların sadece su içtiğini ifade ederken de kadınların bulunduğu bölümün maddi destek sınırları hatta kadının eğitim alanında kısıtlı imkânlarla sahip olma nedenlerinin de altını çizmiştir.

Kendine ait bir odası olmayan kadının oturma odasında bolca bölündüğünü bizlerle paylaşırken kadın yazarların oluşturduğu eserleri de yer yer eleştiren Woolf, kadın yazarlar için ise şu ifadeleri kullanmış: "Kadın yazarlar kendi değer ölçütlerini başkalarına uymak adına değiştirmişlerdi."

20. Yüzyıla doğru gelindiğindeyse Virginia Woolf bizlere kadınların erkekler kadar kitap yazdığını, bir nesil öncesine dek hiçbir kadının dokunamayacağı alanlarda kitapların artık mevcut olduğunu sunmuştur.

Ruhun eril ve dişil olarak iki gücün bir arada var olacağını bizlerle paylaşmış. Kişi erkekse aklının kadın olan bölümünü de etken kullanmalı bir ka-

dın da aynı şekilde içindeki erkek ile ilişki içinde olmalıdır. Yazar, “Ancak bu iç içe geçme gerçekleştirilirse akıl tam anlamıyla verimli olabilir ve tüm gücünü kullanabilir” derken Zihnin prangalardan kurtulması erkek zihni kadın zihninin ötesinde insanın kendi olabilmesi gerekliliği üzerinde duruldu.

Kitabın son bölümünde yazar, kadınların önlerine bir kırmızı halı

serilmemiş olmasına rağmen başarımış olduklarının farkında olması gerektiğini vurgular. Son dönemde kazandıkları oy hakkının, miras hakkının, fakültede okuma hakkının ve para kazanabileceği çokça mesleğin de onlara açıldığının bilincinde olması gerektiğini belirtmektedir. Virginia Woolf tüm inancıyla kadınların biraz parası ve kendine ait bir odası oldu-

ğunda düşündüğünü yazma yürekliliği ve özgürlüğü alışkanlıklarına sahip olduğunda kendinden sonra gelebilecek tüm kadınlara ilham ve destek olabileceğini düşünüyordu.

Çünkü “..bunun için çalışmak yok-sulluk içinde ya da tanınmadan da olsa çabaya değer”di.

Yaylaların Ranta Açılmasına İzin Vermeyeceğiz!

TMMOB, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Amasya, Bolu, Trabzon’da toplam 15 bölgenin “yayla alanı” statüsünün kaldırılmasına tepki gösterdi. İmar barışı uygulaması ve orman sınırları dışına çıkarma işlemlerine yönelik mevzuat değişikliklerinin de hatırlatıldığı açıklamada, TMMOB’un yaylaları doğal yapısını korumak için kararnameyi yargıya taşıyacağı ifade edildi.

TMMOB’un Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz imzasıyla 10 Şubat 2021 tarihinde gerçekleştirdiği basın açıklamasında, 15 bölgenin “yayla alanı” statüsünün kaldırdığı hatırlatılarak, “Doğaya yönelik bu açgözlü saldırı, kamusal alanlarımızın yağmalanması anlamına geldiği gibi, doğal dengenin de bozulması anlamına gelmektedir. Son yıllarda sıkça yaşadığımız doğal afetlerin temel nedeni insan kaynaklı doğa tahribatları, yanlış toprak ve su politikaları, sınırsız enerji-maden yatırımları ve plansız-çarpık kentleşme uygulamalarıdır” ifadelerine yer verildi.

Yaylalara yönelik değişikle aynı gün, Resmi Gazete’de yayımlanan 3456 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile çeşitli illerde 8 adet yerin turizm merkezi statüsünün iptal edildiği, 8 adet yerin de sınırları ve bazılarının statüsü değiştirildiği belirtildi. Benzer şekilde 6 Şubat 2021 tarihinde yayımlanan 3510 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile de Rize ili Çamlıhemşin ilçesi sınırları içerisinde Fırtına Deresi kenarındaki taşınmazların acele kamulaştırma yoluyla imara açılmasına izin verildiği belirtildi.

Bakanlar Kurulu kararıyla 2013 yılında verilen yayla statüsünün 2021’de kaldırılmasının sorgulanması gerektiğine vurgu yapılan açıklamada, çoğu yaylada kaçak binalarla düzensiz yapılaşma örneklerinin bulunduğu ifade edilerek, “imar barışı” uygulaması ve “orman sınırları dışına çıkarma işlemlerine” yönelik mevzuat değişiklikleri hatırlatılarak, şöyle denildi:

“Son yıllarda yaylalarımızın özellikle yerleşim yeri, rekreasyon ve turizm faaliyetleri açısından gündeme gelmesiyle beraber yaylaların kullanım amacı farklılaşmış ve çeşitlenmiştir. Bu durum düzensiz yapılaşma, özgün mimarideki bozulmalar, çevre kirliliği, çayır ve mera alanlarının azalması ve yaylacılık kültürünün yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalması gibi pek çok sorunun yaşanmasına yol açmaktadır. Su ve oksijen deposu olan orman, yayla, mera gibi doğal alanlarımızın doğal haliyle korunması ve kullanılması gerekir. Doğal alanlar ticarileştirilmemelidir. İmar ve rant politikaları ile yerli ya da yabancı kişiler/kesimler için yapılaşmaya açılan/açılacak yaylalarımız doğal özelliklerini yitirir, amacına uygun kullanılamaz.

Ülkemizde yüzyıllardır geleneksel bir hayvancılık şekli olarak yapılan yaylacılık yüksek kesimlerdeki çayır ve meralardan yararlanmanın en iyi yoludur. Endemik türlerle bezenmiş yaylalarımız yoğun arıcılık faaliyetleri yanında, yararlı ot-şifalı bitkiler açısından da önemlidir. Çayır, mera ve yaylalarımızı korumamanın sonucu, hayvansal gıda ürünlerinde ve hayvancılığın temel girdisi olan yemde dışarıya bağımlılığın artmasıdır. Oysa GDO’lu yemlere yeniden izin verilen günümüzde doğal yemle beslenen doğal üretim temel tercihimiz olmalıdır.

Doğal varlıklarımız ülkemizin dört bir yanında yağma ve talan projeleri ile tehdit altındadır. Bu doğa bizim, bu dünya bizim, bu ülke bizim. Ülkesini, halkını ve doğasını seven her yurttaşımızın görevi bu talana karşı durmaktır. TMMOB son yasal düzenlemelerle yaylalarımızın da farklı kullanım amaçlarıyla planlanarak doğal yapısını ve yayla özelliğini kaybetmemesi için alınan yanlış kararlara karşı yargı yolu dâhil gerekli mücadeleyi sürdürecektir.”

Elektrikli Aracın ÖTV'si Diğerlerini Aştı....

ÖTV ARTIŞIYLA ELEKTRİKLİ ARAÇLAR YÜZDE 39 ZAMLANACAK

Ulaşımında enerji verimliliğinin sağlanması ve karbondioksit salınımını azaltmak için en önemli çözümlerden biri olarak görülen elektrikli araçların sayısı tüm dünyada her geçen gün artmaktadır. Toplu ulaşımda metro, tramvay ve benzeri sistemlerle elektrik enerjisinin kullanımı; gelişen batarya teknolojisinin sağladığı olanaklarla tekerlekli araçları da kapsamaya başlamıştır. Kullanılan elektrik enerjisinin yenilenebilir kaynaklardan çevreye en az zarar veren tekniklerle üretilmesi durumunda; küresel karbon emisyonunu azaltması beklenen elektrikli araçların yaygınlaşması tüm dünyada teşvik edilmektedir.

Hemen hemen gelişmiş tabir edilen tüm ülkelerde çevreci özellikleri nedeniyle elektrikli araçlar çeşitli mekanizmalarla teşvik ediliyor. Kimi ülkelerde petrol ürünleri kullanan araçlara kıyasla ciddi vergi avantajları yaratılırken, kimi ülkelerde nakit desteği, bazı ülkelerde ise ücretsiz şarj olanakları dahi sunulmaktadır. Trafikteki araçların elektrikli olanlarla dönüşümü konusunda teşvik edilmesiyle yetinmeyen, bir tarihten sonra ülke içinde benzin ve dizel yakıtlı araçların satışını yasaklayan ülkeler bile bulunmaktadır. Genel itibarıyla bu ülkeler dönüşümü planlarken, bir yandan da yeterli, güvenilir şarj istasyonu çözümlerini de yaratmaktadırlar. Örneğin 2025 yılından itibaren fosil yakıtlı içten yanmalı motorları olan araç satışını yasaklayacak olan Norveç, başkent Oslo'da ticari taksilerin şarj sorununu çözmek için kablosuz, induksiyon tabanlı şarj istasyonları te-

sis etmeye başladı. Bu ülkelerde aynı zaman da elektrik üretiminde de yenilenebilir kaynakların payı her geçen gün artırılmaktadır. Özetle ulaşımda fosil yakıt tüketimi düşürülerek, yerine hızla güneş, rüzgar gibi yenilenebilir kaynakların kullanımı hedeflenmektedirler. Ülkemizde ise henüz şarj istasyonlarına ilişkin ciddi yol alınmamış, konuya ilişkin teknik kriterlerin yer aldığı mevzuat dahi oluşturulamamıştır.

Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) son olarak yayımladığı Haziran

2020 tarihli Elektrikli Araçlar Takip Raporu'na göre; dünya genelinde 2019 yılında 2,1 milyonu aşkın elektrikli araç satıldı. Ajansın rakamlarına göre 2013 yılında bu yana satılan toplam araç sayısı 7,2 milyona ulaştı. Dünya genelini yansıtan bu rakamın küçük bir bölümü, ülkemize aittir. Türkiye Elektrikli ve Hibrid Araçlar Derneği'nin verilerine göre, 2015 yılında 119, 2016'da 44, 2017'de 77, 2018'de 155, 2019'da 222 araç satılırken, 2020 yılında ise 844 elektrikli

Motor Gücü 120 kWh Geçen Elektrikli Araç Fiyat Değişimi Tablosu

	Ocak 2021	Şubat 2022	Zam Miktarı TL	Zam Oranı %
Vergisiz Satış Fiyatı	130.000	130.000	0	0
ÖTV	%15 19.500	%60 78.000	58.500	300
KDV	26.910	37.440	10.530	39
Vergiler Toplamı	46.410	115.440	69.030	149
Satış Fiyatı	176.410	245.440	69.030	39

araç satılmıştır. 2019'a kıyasla 2020'de elektrikli araç satışı yaklaşık 4 katına çıkmıştır. Şarj istasyonu sayısında ki sorunlara rağmen, 2020 itibarıyla henüz satılan toplam araçların binde 1'ini oluştursa da ülkemizde de elektrikli araçlara olan yönelimin arttığını söyleyebiliriz.

ÖTV Teşviki Yok Oldu

Bu yönelimin altında elektrikli araçlar için görece düşük tutulan Özel Tüketim Vergisi'nin (ÖTV) etkisi büyüktür. Geçtiğimiz ay 85 kW'ı geçmeyen elektrikli araçlardan alınan yüzde 3, 120 kW'ı geçmeyen araçlar için belirlenen yüzde 7 ve en çok tercih edilen 120 kW üzeri elektrikli araçlar için yüzde 15'lik ÖTV uygulanıyordu. Ancak Resmi Gazete'de 2 Şubat 2020 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararıyla elektrikli araçlar için ÖTV oranları artırıldı. En düşük ÖTV oranı yüzde 3'ten 10'a, ikinci gruptaki otomobiller için yüzde 7'den 25'e yükseldi. En çok tercih edilen motor gücü 120 kWh'ı geçen elektrikli otomobillerin ÖTV oranı ise yüzde 15'ten yüzde 60'a yükseltildi. Bu durumda 130 bin TL'ye vergisiz satış fiyatıyla piyasaya sürülmek istenen 120 kWh'ı geçen elektrikli aracın vergili maliyeti 176 bin 410 TL'den yüzde 39 artışla 245 bin 440 TL'ye oldu. Aradaki 63 bin TL'lik farkın tamamı vergi artışından kaynaklanmaktadır.

Üstelik söz konusu yüzde 60'lık ÖTV oranı, petrol ürünleri kullanan kimi otomobil gruplarından bile daha yüksektir. Ülkemizde ekonomik olmaları nedeniyle en çok motor silindir hacmi 1600 cm³'ü geçmeyen araçlar tercih edilmektedir. Bu araçlarda ÖTV, matrahı 85 bin TL'ye kadar olanlar için yüzde 45, matrahı 85-135 bin TL ara-

Şubat 2021 Dönemi Otomobil Vergi Kıyaslaması	Motor silindir hacmi 1600 cm ³ 'ü geçmeyen Otomobil	Motor Gücü 120 kWh Geçen Elektrikli Araç	Fark TL	Fark Oranı %
Vergisiz Satış Fiyatı	130.000	130.000	0	0
ÖTV	%50 65.000	%60 78.000	-13.000	20
KDV	35.100	37.440	-2.340	7
Vergiler Toplamı	100.100	115.440	-15.340	15
Satış Fiyatı	230.100	245.440	-15.340	7

sında olan araçlar için yüzde 50 olarak uygulanmaktadır. 135 TL'den daha yüksek vergisiz fiyatıyla satışa sunulan aynı motor silindir hacmine sahip otomobiller için yüzde 80 oranında ÖTV uygulanmaktadır. Söz konusu değişiklikte vergisiz fiyatı 135 binden daha düşük olan benzinli veya dizel yakıtlı otomobillere, elektrikli araçlardan daha düşük vergi uygulanacaktır. Satış rakamları bakımından kendi kategorisinde en çok satan gruplarda vergisiz satış fiyatı aynı olan benzinli ve elektrikli iki otomobil kıyasladığımızda; elektrikli olanın satış fiyatı 245 bin TL'yi aşarken, benzinli otomobil 230 binde kalmaktadır. Söz konusu ÖTV artışı ile elektrikli araçlarda yetersiz şarj istasyonu gibi diğer sorunlarının yanına pahalılık sorunu da ekledi. ÖTV zammıyla dünya genelindeki gibi teşvik edilmesi gerekirken, ülkemizde elektrikli araçları tercih edilmesi olasılığı daha da azaltılmıştır.

Hükümetin, geçtiğimiz yıl elektrikli otomobil satış rakamlarındaki büyümeden yola çıkarak, bütçe açıklarını yamayacak bir ÖTV tahsilatı artışı sağlamak istediği anlaşılıyor ancak bu düzenlemeyle satış rakamlarını kaçınılmaz olarak düşürecektir. Hedefledikleri ÖTV tahsilatını da ya-

pamayacakları gibi bu değişiklik, ulaşımda dışa bağımlı olduğumuz petrol ürünlerine mahkum kalmamıza neden olacaktırlar.

Elektrikli otomobillerin yaygınlaşması için fiyat avantajının sürdürülmesi, ÖTV'nin bütünüyle kaldırılması, şarj istasyonlarının sayısının artırılması gerekirdi. Ülkemizde elektrikli otomobil üretilebilmesi mümkündür, zaten "yerli", "milli" otomobil söylemleriyle duyurulan projelerin çoğunda elektrikli araç üretilmesi hedeflenmektedir. ÖTV artışı ile bu projelerin yaşama geçme şansı azalmaktadır. Yakın gelecekte özellikle gelişmiş ülkelerde, otomobiller evlerinin çatısında üretilen elektrik enerjisi ile şarj edilmeye başlanacaktır. Dünyadaki enerji dengesinin hızlı bir dönüşümden geçtiği bu dönemde, teknolojinin gerisinde kalarak, elektrikli araçları "vergi tahsilatı" odaklı bir yaklaşımla değerlendirmekten vazgeçilmelidir. Salgın döneminde direnci oldukça düşen ülke ekonomisinin krizden çıkmasının yolu, dolaylı vergiler üzerinden günü birlik çözümler geliştirilmesinden çok, kısa ve orta vadede teknolojik olanakları da kullanarak, yaşamı ve üretimi ucuzlaştırmaktan geçmektedir.

İbretlik Yargılama Öyküsü...

SOMA KATLİAMI DAVASINDA TUTUKLU SANIK KALMADI

Soma Katliamı davasına bakan Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin, heyet değişikliğinin ardından, itiraz üzerine kendi kararını bozması tüm tutuklu sanıklara tahliye edilmesine neden oldu. 301 madencinin hayatını kaybettiği faciaya ilişkin davada, en uzun süre tutuklu kalan sanıklar bile ölen her işçi için yalnızca 8 gün cezaevinde kalmış oldu. 2015 yılından bu yana süre dava, Akhisar Ağır Ceza Mahkemesi'nde daha düşük ceza istenerek, yeniden görülecek.

Independent Türkçe'den Can Bursalı'nın haberlerine göre; 2020 yılının ekim ayında madenin patronu Can Gürkan'ın da aralarında olduğu dört sanığa olası kastla 301 kez öldürme ve 162 kez yaralama suçundan ceza verilmesine hükmeden Yargıtay, itiraz üzerine kararını değiştirdi. 12. Ceza Dairesi, dört sanığa bilinçli taksirle ölüme neden olma ve yaralamaya neden olma suçlarından ceza verilmesine hükmetti. Değişiklik kararı, dört ay önceki kararı veren 5 kişilik heyetten 3'ünün değişmesinin ardından geldi. 12. Ceza Dairesi'ne yeni atanan 3 üye de kararın değiştirilmesi yönünde oy kullandı. Yargıtay'ın kararını değiştirmesinin ardından, Soma davası Akhisar Ağır Ceza Mahkemesi'nde yeniden görülecek. Davanın ilk duruşması 13 Nisan 2021 tarihinde gerçekleştirilecek.

Sanıklar Tahliye Edildi

Yargıtay'ın kararının ardından, tutuklu bulunan Soma Kömür İşletmeleri AŞ Genel Müdürü

Ramazan Doğru, Müdür Yardımcısı İsmail Adalı ve İşletme Müdürü Akın Çelik 5 Şubat'ta tahliye edildi. Soma Kömür İşletmeleri AŞ Genel Müdürü Ramazan Doğru 22 yıl 6 ay, İşletme Müdür Yardımcısı İsmail Adalı 22 yıl 6 ay, İşletme Müdürü Akın Çelik'e 18 yıl 9 ay hapis cezası almıştı.

Yargıtay'ın yeni kararıyla birlikte madenin patronu Gürkan'ın da aralarında bulunduğu 4 sanığın bilinçli taksirle ölüme sebep olma suçundan cezalandırılmasına karar verildi. Böylece, patron Can Gürkan'a en fazla 22 yıl hapis cezası verilebilecek. Geçen yıl yapılan infaz düzenlemesi sayesinde de bu cezanın yarısı infaz edilecek ve 3 yıllık denetimli serbestlik hakkı kullanılacak.

Yeni Atanan 3 Üye İtirazın Kabulünü İstedi

İki Yargıtay savcısının, Ekim 2020'de verilen karara itirazıyla başlayan süreçte, Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 3 üyesi değiştirilmiş, yeni atanan 3 üye de itirazın kabulü yönün-

de oy kullanmıştı. 12. Ceza Dairesi'nin başkanı Ahmet Er ve üye hakim Nadir Güngündağ görevlerine devam ederken, sanıkların 301 kez olası kastla öldürme ve 162 kez yaralama suçundan cezalandırılması gerektiğine yönelik karara imza atan üyelerin yerine eski Adalet Bakanı ve Müsteşarı Kenan İpek, eski Hakim ve Savcılar Kurulu (HSK) Genel Sekreteri Fuzuli Aydoğdu ve eski Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Mustafa Yapıcı getirilmişti. 12. Ceza Dairesi'ne yeni atanan 3 üye de kararın değiştirilmesi yönünde oy kullandı.

2015'te Başlayan İbretlik Yargılama Öyküsü

Soma davasındaki bu gelişme, ilk derece mahkemesinde yargılama süreci devam ederken yaşananları da akla getirdi. Akhisar Ağır Ceza Mahkemesi'nde 2015 yılının nisan ayında başlayan davanın 20 Şubat 2017'deki 15. duruşmasında savcı mütalaa vereceğini söyledi. Mütalaa öncesinde 5 dakika ihtiyaç molası

isteyen savcı, geri döndükten sonra mütalaa için süre istedi. Mahkeme, bu talebi kabul ederek bir sonraki duruşmayı 18 Nisan 2017'ye erteledi. 18 Nisan 2017'deki duruşmada ise savcı yine mütalaaasını vermedi. Mütalaaanın verilmemesine gerekçe olarak da o dönem yürütülen bir soruşturmanın tamamlanmaması gösterildi. Mütalaa beklenirken mahkeme başkanına davadan el çektirildi. Mütalaaanın verilmemesine gerekçe olarak sunulan soruşturmanın tamamlanması beklenirken, davayı başından beri yürüten Akhisar Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Aytaç Ballı, 4 Temmuz 2017'de yayınlanan kararname ile davadan el çektirildi. Ballı, Akhisar Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığı'ndan, İzmir'e gönderildi.

5 Dakikalık Mola, 1,5 Yıl Sürdü

Davanın 15. duruşmasında 20 Şubat 2017'de verilmesi beklenen mütalaa ise tam bir buçuk yıl sonra 22. duruşmada verildi. 19 Haziran 2018'de verilen mütalaaada, madenin patronu Can Gürkan'ın da aralarında bulunduğu 8 sanık için olası kastla öldürme" suçundan 301 kez ve 20 ile 25 yıl, "neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama" suçundan ise 162 kez 2 ile 6 yıl arası hapis cezası istendi.

Karar 23. Duruşmada Çıktı

Mahkeme, 11 Temmuz 2018'de, davanın 23. duruşmasında kararını açıklayarak, patron Can Gürkan'a 15 yıl, Soma Kömür İşletmeleri AŞ Genel Müdürü Ramazan Doğru'ya 22 yıl 6 ay, İşletme Müdür Yardımcısı

İsmail Adalı'ya 22 yıl 6 ay, İşletme Müdürü Akın Çelike'ye 18 yıl 9 ay, Maden Mühendisi Ertan Ersoy'a 18 yıl 9 ay hapis cezası verildi. Bunun yanı sıra Can Gürkan, 3 yıl süreyle maden faaliyetlerinde bulunmaktan men edildi. Ayrıca tutuksuz sanıklardan emniyet teknikeri Mehmet Ali Günay Çelike'ye 11 yıl 8 ay, Maden Mühendisleri Yasin Kurnaz ve Hilmi Kazık'a 10 yıl 10'ar ay, Yönetim Kurulu Üyesi Haluk Sevinç, çalışanlardan Hilmi Karakoç, Mehmet Eres, Hüseyin Alkan, Fuat Ünal Aydın'a 8 yıl 4'er ay ve Murat Bodur'a 6 yıl 3 ay hapis cezası verildi. Aralarında Can Gürkan'ın babası Alp Gürkan'ın da bulunduğu 37 kişi ise beraat etti.

İstinaf Onadı, Yargıtay Bozdu

19 Nisan 2019'da ise istinaf mahkemesi Akhisar Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını onadı. Onama kararının ardından, tutuklu yargılanan madenin patronu Can Gürkan tahliye edildi. Dava, Yargıtay'a taşındı. Yargıtay 12. Ceza Dairesi, 2 Ekim 2020'de verdiği kararda ise, sanıklara verilen cezayı az buldu ve kararı bozdu. Yargıtay'ın kararına göre, patron Can Gürkan'ın da aralarında bulunduğu dört sanığa olası kastla 301 kez öldürme ve 162 kez yaralama suçundan ceza verilmesine hükmetti.

İtiraz Geldi, Üyeler Değişti

İki Yargıtay savcısı, bu kararın düzeltilmesi için 8 Ocak 2021'de başvurdu. Savcıların dilekçesinde, 12. Ceza Dairesi'nin sanıklar hakkında "Neticeyi öngördükleri ve olursa olsun diye hareket ettikleri" diyerek, karar verdiği

belirtildi. Bu sırada, Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 5 üyesinden 3'ü değiştirildi. Çoğunluğu sağlayan yeni üyelerin kararın değiştirilmesi yönünde oy kullanması nedeniyle, Soma davası Akhisar Ağır Ceza Mahkemesi'nde yeniden görülecek. Davanın ilk duruşması 13 Nisan 2021 tarihinde gerçekleştirilecek.

En Fazla 22 Yıl Hapis Cezası

Yapılan itiraz, üç üyenin oylarıyla kabul edildi ve madenin patronu Can Gürkan'ın da aralarında bulunduğu 4 sanığın bilinçli taksirle ölüme sebep olma suçundan cezalandırılmasına karar verildi. Böylece, patron Can Gürkan'a en fazla 22 yıl hapis cezası verilebilecek. Geçen yıl yapılan infaz düzenlemesi nedeniyle de bu cezanın yarısı infaz edilecek ve 3 yıllık denetimli serbestlik hakkı kullanılacak.

Tutuklu yargılanan Soma Kömür İşletmeleri AŞ Genel Müdürü Ramazan Doğru, İşletme Müdürü Akın İpek ve Müdür Yardımcısı İsmail Adalı, 'yattıkları süre göz önünde bulundurulacak' Soma İnfaz Savcılığı tarafından 5 Şubat 2021'de tahliye edildi. Katliamin ardından tutuklanan Yönetim Kurulu Başkanı Can Gürkan Nisan 2019'da, Teknik Nezaretçi Ertan Ersoy ise infaz yasasından yararlanarak Ekim 2020'de tahliye olmuştu. Böylece Türkiye tarihinin en büyük maden katliamıyla ilgili davada, en uzun süre cezaevinde kalan sanıklar bile her ölen işçi için yalnızca 8 gün hapis yatmış oldu.

Rant Düzeninden Vazgeçmeden İklim Değişikliğiyle Mücadele Edilemez

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Yönetim Kurulu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca yayımlanan "İklim Değişikliği ile Mücadele Sonuç Bildirgesi"ne ilişkin 22 Şubat 2021 tarihinde basın açıklaması yaptı. Açıklamada, "Kömür santrallarına alım garantisi, araba lastiğine yenilenebilir enerji desteği verilerek; müteahhit ve TOKİ için binalarda enerji verimliliğini erteleyerek iklim değişikliği ile etkin mücadele yapılamaz" uyarılarına yer verildi.

Açıklamada, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın "İklim Değişikliğiyle Mücadele Sonuç Bildirgesi" yayımlanarak, hedefler açıkladığını hatırlatılarak, şöyle denildi:

"Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca 8 Haziran 2020 tarihinde çevre mevzuatına uyumlu oldukları tartışmalı 13 adet kömürlü termik santralin bazılarında tam, bazılarında kısmi çalışma ruhsatı verilmesi sadece iklim değişikliği ile mücadele konusunda değil çevre ve insan sağlığı konusunda da samimiyet testi olmuştur. İklim değişikliği ile mücadele söylemi AKP ve MHP ittifakının TBMM'ye getirdiği kanunlarla da boşa düşmektedir.

TBMM Genel Kurulu'nda 25 Kasım 2020 tarihinde kabul edilen, 7257 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile ömrü tükenmiş lastiklerin, belediye çöplerinin, orman ve tarım ürünlerinin termo kimyasal yöntemlerle doğrudan ya da piroliz yöntemi ile yakılarak elde edilen enerji ve yakıtlar yenilenebilir sayılmış, Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması'ndan da en üst miktardan destek devam etmiştir. Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'nde biyokütle tesisleri için seragazi emisyonu ve partikül madde salımlarında tanınan ayrıcalıklar sürdürülmektedir.

Biyokütle enerji ve kömürlü termik santrallara sağlanan bu ayrıcalık

ve teşvikler bile siyasi iktidarın iklim değişikliği ile mücadele etmek yerine, sonuçlarından rant elde etmeye dönük bir çaba içerisinde olduğunu göstermektedir."

Binalarda Verimlilik 2030'u Bekliyor

İklim değişikliği ile mücadelenin en önemli adımının enerji verimliliği olduğuna vurgu yapılan açıklamada, 2007 yılında yayımlanan Bina Enerji Performansı (BEP) Yönetmeliği kapsamında enerji kimlik belgesi zorunluğu için verilen sürelerin sürekli olarak uzatıldığına ve belgelenmesi gereken 13 milyon binanın sadece yüzde 9,1'inin belgelendirildiği belirtilerek, şu bilgilere yer verildi:

"Çevre ve Şehircilik Bakanlığı verilerine göre; 2020 Kasım sonu itibarıyla toplam 1.188.756 adet bina EKB'li olup; bunların 879 bin 339 adeti yeni bina, 309 bin 417 adeti ise 2011 yılından önceki mevcut binalardır. EVK ve BEP Yönetmeliği'nin yayımlanmasından buyana 2011 yılından önce yapı kullanım izni almış olan yaklaşık 12

milyon mevcut binadan sadece 309 bin 417 adetinin, yani yüzde 2.5'inin EKB aldığı anlaşılmaktadır. Bu 12 milyon binanın da 3 milyon adeti 40 yaş üzeri, 5.6 milyon adeti ise 20-40 yaş aralığındadır."

Gelişmiş ülkelerde "sıfır enerjili" evlerin hayata geçirilmeye başlandığına vurgu yapılarak, ülkemizdeki tüm binaların belgelendirmesinin için 2030 tarihinin verilmesinin "Anlaşılan 2011 yılı öncesi yapı kullanım izni almış milyonlarca eski binanın 2030 yılına kadar rantsal dönüşüm kapsamında yıkılmaları ve TOKİ'ye milyonlarca konutluk yeni inşaat fırsatları yaratılması hedeflenmektedir" ifadeleriyle değerlendirildi. Açıklama "Kömür santrallarına alım garantisi, araba lastiğine yenilenebilir enerji desteği verilerek; müteahhit ve TOKİ için binalarda enerji verimliliğini erteleyerek iklim değişikliği ile etkin mücadele yapılamaz. Kamu binalarında bile enerji verimliliği uygulamaları yeterli düzeyde değildir" uyarılarıyla tamamlandı.

Kitap Tanıtımı

"TÜFEK, MİKROP VE ÇELİK"

Elk. Müh. H. Avni Gündüz
havni.gunduz@emo.org.tr

Geçen sene bu aylarda aldığım kitabın tamamını okumak pandemi dönemine rastladı. Kitabın arka kapışındaki anlatımlar ilgimi çekmişti; "İnsanlık tarihini anlamak .." Uzun bir aradan sonra pandemi kısıtlılığında kitabı okumaya başlayınca ve ayrıca ilğimiz de Covid-19 üzerine yoğunlaşmışken, mikropların insanlık tarihindeki önemi benim zihnimin de berraklaşmasını sağladı. Acaba yüzyıl önce meşhur İspanyol gribi Avrupa'yı kasıp kavurarak 50-100 milyon insanın ölmesine neden olmasa tarihin gidişatı farklı yönde olur muydu?

Kitap Türkiye'ye ait bir bir önsöz ile başlıyor ve bölüm bölüm tarihsel ve coğrafyaya dayalı olarak toplumların hareketleri inceleniyor. Aslında bir kuşbilimci olan Amerikalı yazar Mali'de (Papua Yeni Gine) yıllarca süren gözlemleri sırasında Mali'li Yalı'nın bir sorusuyla böylesi bir araştırma ve inceleme gereğini duyduğunu söylüyor.

Yalı'nın sorusu aslında basit bir soru. Yalı binlerce yıldan beri yaşadıkları topraklara gelen yabancı "efendilerin" kargolarının (malları) neden Malililerden daha çok olduğunu merak ediyor. Malların çok olmasının nedenleri ise çok ama bilin-

mesi gerekenlerin başında öncelikle avcı-toplayıcı topluluktan çiftçiliğe nasıl geçildiğinin yanıtı? Coğrafyanın önemi. Çiftçilikle elde edilen fazlanın daha fazla nüfusu beslemesi. Artan nüfus için gerekli organizasyon gerekliliği. Organize toplulukların diğerlerini daha kolaylıkla yenebilmesi. Göçler,göçler..

40,000 yıllık bir sürecin son 11,000 yılını 600 sayfada özetleyen kitap, medeniyetlerin neden ve nasıl Mezopotamya ve Anadolu'dan başladığını, dillerin kökenini, coğrafyanın önemini, mikropların tarihteki toplumların bazılarını nasıl yok ettiğini ve çeliği (teknolojik gelişmenin) kullanan toplumların diğer toplumlar önünde nasıl güçlü konuma geldiklerini acı bir usupla anlatıyor.

İlginç bir teorisi de gelişme ve değişimin dünya üzerinde belli enlem çizgileri arasında hızla olması, kuzey güney istikametinde ise bilgi ve kültür değişiminin zayıflığı. Örnek olarak Güney-Kuzey Amerika medeniyetlerinin birbiriyle bağ kuramamaları ancak Çin'den İngiltere'ye kadar bu değişimin daha önce tamamlanabilmesini gösteriyor. Güney Amerika yerlilerinin muazzam ordularını bir avuç denebilecek İspanyol askerlerinin yok edebil-

meleri kılıç ve mikrop olmadan başaramayacaklarını, avrupadan gelenlerin taşıdıklara mikroplara karşı dirençleri olmayan yerlilerin hazin sonlarının buna bağlı olduğunu söylüyor.

Güneydoğu Asya ve Avusturalya ile Büyük Okyanustaki adaların etkileşimleri ve güçlü olabilenlerin neden daha güçlü oldukları hakkında da ilginç tespitleri bulunmaktadır.

Türkiye'ye özel önsöz ise ilgiyle okunabilen bir bölüm. İnsan topluluklarının bu gün beslenmelerini sağlayan tahılların bulunup yetiştirilmesi, diğer bölgelere göre daha hızla artan beslenen nüfus, şeflik ve krallıkların oluşumu ile biriktirilen gıdanın bir kısmının asker beslemek üzere vergi olarak alınmaya başlaması devlet organizasyonunu şekillendirmeye başlıyor. Artan nüfus ve güç yeni topraklara doğru hareket ediyor. Burada dikkat çeken iddia; hint-avrupa dillerinin kökeninin Anadolu olduğu ancak Anadolu'den Doğu Asya'ya giden Türklerin dillerinin bozkır coğrafyasında değiştiğini ve gerisin geriye geldiklerinde de bu günkü konuşulan dillerini muhafaza ettikleri.

Başlayınca ilgiyle sonuna kadar okunabilen bir kitap.

Jared Mason Diamond (d. 10 Eylül 1937). Amerikalı bilim insanı ve popüler bilim kitapları yazarı. Pulitzer ödüllü *Tüfek, Mikrop ve Çelik* adlı kitabıyla tanınmıştır. Diamond, fizyoloji eğitimi almasına rağmen antropoloji, ekoloji, coğrafya ve evrim biyolojisi gibi çeşitli alanlarla da ilgilenmektedir. 2013'ten beri California Üniversitesi'nde coğrafya profesörüdür. Yapılan anketler sonucunda dünyanın ilk 100 entelektüel isminden biri olmuştur. Bu listede 2005 yılında 9. sırada 2008 yılında ise 31.sırada yer almıştır.

Düşünceleri ve bilime katkılarından dolayı saygı duyulan bilim insanı Jared Diamond yazarlık kariyerinde de yalanları soruşturan, haksızlıklara boyun eğmeyen bir yazar özelliği taşımaktadır.

Jared Diamond kitapları; *Çöküş*, *Tüfek, Mikrop ve Çelik*, *Seks Neden Keyiflidir*, *Üçüncü Şempanze* gibi en popüler kitapları ile tanınır.

EMA

ELEKTRİK MALZEMELERİ SAN. TİC. A.Ş.

Artık Cebinizdeyiz!

EMA Elektrik mobil uygulamasıyla stok takibinden alışverişe, kargo takibinden fatura işlemlerine kadar tüm işlemleri artık çok daha kolay yapabileceksiniz.

Available on the
App Store

Get it on
Google play

www.emaelektrik.com

Bağlantımız Güçlü!

TEM TEKNİK ELEKTRİK
MALZEMELERİ SANAYİ
ve TİCARET A.Ş.

Schneider
Electric

TEM Elektrik Schneider yetkili bayisidir.

1203/5 Sok. No: 3/A İkiz Çarşı 35110 Yenisehir / İZMİR

Tel: 0232 441 61 11 - 469 82 18 - Faks: 0232 457 44 75

e-mail: temteknik@superonline.com

“Yenilenemeyenler” Destek Mekanizmasından Çıkarılmalı...

YEKDEM'DE TL'YE DÖNÜŞ YETMEZ, SUİSTİMAL DE BİTMELİ

EMO Yönetim Kurulu, elektrik maliyetlerini artıran Yenilenebilir Enerji Kaynaklarından Elektrik Üretimini Destekleme Mekanizması (YEKDEM) kapsamındaki dolar bazlı alım garantilerinin TL'ye dönüştürülmesini olumlu olarak değerlendiren, YEKDEM'in amacına uygun hale getirilmesi için 50 MW'ın üzerindeki üretim tesisleri ile atık lastik, çöp, orman ve tarım ürünlerinin yakıldığı tesislerin destek kapsamından çıkarılmasını istedi. Değişimle güneş enerjisine verilen fiyatın yüzde 67 azaldığına dikkat çekilen açıklamada, rüzgar enerjisi yatırımlarında da düşeceği ifade edildi.

EMO Yönetim Kurulu'nun, 5 Şubat 2021 tarihinde gerçekleştirdiği basın açıklamasında; YEKDEM kapsamında 1 Temmuz 2021 ile 31 Aralık 2025 arasında devreye girecek YEK belgeli santrallara, 10 yıl boyunca TL üzerinden alım garantili fiyat uygulanacağı belirtilerek, bu santrallarda yerli ekipman kullanılması halinde de 5 yıl boyunca ek destek verileceği hatırlatıldı. 30 Haziran 2021 tarihine kadar işletmeye girecek santrallar için ise dolar bazlı ödemelerin 10 yıl süreyle devam edeceğinin belirtildiği açıklamada, 2020 yılında YEKDEM'in toplam maliyetinin 46.3 Milyar TL'yi aştığına vurgu yapıldı.

Yeni uygulama kapsamında kilovatsaat başına; hidroelektrik kaynaklar için 40 kuruş, güneş ve rüzgar 32 kuruş, jeotermal 54 kuruş, biyokütle için ise 32-54 kuruş arasında fiyat belirlendiğini belirtilen açıklamada, rakamların 3'er aylık dönemlerde ÜFE-TÜFE oranları ve döviz kurlarındaki değişimlere göre güncelleneceği bilgisine yer verildi.

7257 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik

Yapılmasına Dair Kanun'un TBMM komisyonlarındaki görüşmelerinde EMO'nun YEKDEM'in elektrik tarifeleri üzerinde baskı unsuruna dönüştüğüne vurgu yaparak, TL'ye dönülmesinin yanında, kaynak türüne bakılmaksızın 50 MW'ın üzerindeki elektrik üretim tesislerinin YEKDEM dışına çıkarılması, atık lastiklerin, belediye çöplerinin, orman ve tarım ürünlerinin yakılmasının biyokütle tanımından çıkartılmasını istediği hatırlatıldı. Ödemelerin TL'ye

çevrilmesi ve biyokütlenin alt gruplara bölünerek atık lastik yakılmasına verilen desteklerin piyasa normallerine çekilmesinin olumlu olduğuna vurgu yapılan açıklamada, şöyle denildi:

“Ancak HES, JES ve Termal Bertaraf (orman ve tarımsal ürünlerin yakılması) kaynakları için YEKDEM suistimalinin devam edeceği görülmektedir. Kısaca YEKDEM uygulamasındaki yanlışlar fark edilmiş, ancak halen yanlıştan tam olarak dönülmemiştir.”

Yenilenebilir Enerji Kaynağına Dayalı Üretim Tesis Tipi	YEKDEM Fiyatı	YEKDEM Fiyatı	Fiyat Farkı	Güncelleme Üst Sınırı	
	2021 Öncesi* cent/kWh	2021 Sonrası** cent/kWh		cent/kWh***	
Hidroelektrik (HES)	7,3	5,5	25%	6,4	
Rüzgar (RES)	7,3	4,4	40%	5,1	
Jeotermal (JES)	10,5	7,5	29%	8,6	
Biyokütle (BES)	Çöp Gazı Atık Lastik	13,3	4,4	67%	5,1
	Biyometanizasyon	13,3	7,5	44%	8,6
	Termal Bertaraf	13,3	6,9	48%	8,0
Güneş (GES)	13,3	4,4	67%	5,1	

K belgeli elektrik üretim tesislerine 10 yıl süresince ödenecek bedel

**1.7.2021-31.12.2025 tarihleri arasında işletmeye girecek YEK belgeli elektrik üretim tesislerine üçer aylık dönemlerde ÜFE-TÜFE oranları ve döviz kurlarındaki değişimlere göre yapılacak ödeme

***YEKDEM fiyatlarının güncellenmesinde dikkate alınacak üst sınır

2021 ilk çeyrek fiyatı için 1\$ = 7,2 TL - Elektrik Piyasası Takas Fiyatı ~ 4,16 \$cent/kwh

Güneşe Sırt Çevirdiler

Yeni sistemde de araba lastiği ve belediye çöplerinin yenilenebilir, GES, RES ve çöp gazının ise “yeterince” yenilenebilir sayılmadığı ifade edilerek, GES’ler için YEKDEM teşviklerin TL’ye dönüşle birlikte yüzde 67 oranında azaltıldığına dikkat çekilerek şu ifadelerle yer verildi:

“Lisanslı kapasite tahsisinde çoklu başvuru durumunda mevcut mevzuat gereği, YEKDEM fiyatından başlanarak eksiltme yapılacağı, lisanssız GES’lerde ise alınan sistem kullanım bedelleri göz önüne alındığında GES için YEKDEM teşviklerinin bir anlamı kalmamıştır. Dünyada yaşanan enerji dönüşümüyle, enerjinin tüketildiği noktada yurttaşın kendi enerjisini sağlaması teşvik edilerek, altyapı işletme maliyetleri ve kayıpların en aza indirilmesi hedeflenmektedir. Bizde ise siyasi iktidar GES potansiyeline sırt çevirerek kendi gölgesinin karanlığında yol almayı tercih etmektedir.

RES yatırımlarında, piyasa takas fiyatının (PTF) altında verilen fiyatlar

için yerli üretim teşviklerinin verilmesi, yerlilik politikası ile çelişmektedir. Yatırımcılar dövizde yaşanan dalgalanmalar ve Koronavirüs salgınının da etkisi ile artan finansman maliyeti yerine, yerli parçalarda teşvik olmadığı için ucuz finansman kaynaklarına, üretici ülkelerin ihracat kredilerine (ECA) yönelecektir. Bunun sonucu olarak türbini oluşturan parçalar, ülkemizin yerli rüzgar endüstrisinden temin edilmek yerine yurtdışından ithal edilecektir.”

Değişiklikle mevcut yatırımların hızlanacağı beklentisine yer verilen açıklamada, önümüzdeki döneme ilişkin tahminlere şöyle yer verildi:

“Ülkemizin rüzgar enerjisi yatırımlarında her ne kadar mevcut YEKDEM etkisi ile 2021 yılı içerisinde hareketlilik gözlenecek olsa da 2022-2023 yıllarında yeni RES yatırımlarının çok azalacağı öngörülmektedir. Çöp gazı tesisleri yerel yönetimler tarafından kentsel atıklardan elde edilen metan gazının değerlendirildiği geri kazanım tesisleri olup yatırımların geri dönüş süreleri uzayacağı için 2021’den sonra

yenilerinin eklenmesi finansal zorluklar nedeniyle mümkün görünmemektedir.”

Milletlerarası anlaşmayla Akkuyu Nükleer Santralı’nın ilk 2 ünitesinin üreteceği elektriğin yüzde 70’ine 15 yıl boyunca kilovatsaat başına 12,35 solar sent verilmesi kabul edildiğinin hatırlatıldığı açıklamada, YEKDEM ödemelerinde TL’ye dönülerek, yarıya yakın indirimlerin yapıldığı ekonomik koşullarda 10 yıl önce yapılan bir anlaşma ile piyasanın 3 katı maliyetle dolar bazlı alım garantisi verilmesinin kabul edilemez olduğuna vurgu yapıldı.

Açıklamada, YEKDEM yönetmeliğinin tam olarak amacına uygun hale getirilebilmesi için HES’ler, atık lastik tesisleri ve orman ürünlerinin yakılmasın YEKDEM kapsamında çıkartılması, JES’lere verilen fiyatların PTF düzeyine çekilmesi ve Çarşamba Biyokütle Enerji Santralı gibi ÇED süreci halen mahkemelik olan projelerin 2021 YEKDEM listesinden çıkarması önerilerine yer verildi.

Elektronik MDK Alt Çalışma Grupları İçin Başvuru Duyurusu

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) İzmir Şubesi Elektronik Mühendisliği Meslek Dalı Komisyonu’nun çalışmaları kapsamında 17 alt çalışma grubu kurulacaktır. Komisyon çalışmaları kapsamında faaliyetlerini yürütecek alt çalışma gruplarına EMO üyelerinin yanı sıra eğitimlerine 3. ve 4. sınıflarda devam eden EMO-Genç üyelerinin de başvurularının alınması hedeflenmektedir. Alt çalışma gruplarının listesi ve başvuru formu bağlantısına yazımızın devamından ulaşabilirsiniz.

EMO İzmir Şubesi Elektronik Mühendisliği Meslek Dalı Komisyonu çalışmaları kapsamında aşağıdaki alt çalışma gruplarının kurulması benimsenmiştir:

-PCB Tasarım ve Analizleri	-Komponent Mühendisliği
-Gömülü Sistem Tasarımları	-Proje Yönetimi ve Proje Destek Programları
-Android / iOS / Web Uygulamaları	-Teknik Servis Uygulamaları
-RF, Anten ve Haberleşme Teknolojileri	-Elektronik Üretim
-Endüstriyel Otomasyon Uygulamaları	-Test ve Ölçüm
-Simülasyon Sistemleri	-Yapay Zeka ve Uygulamaları
-Robotik - Mekatronik Sistemler	-IoT Uygulamaları
-Güç Elektroniği ve Enerji Depolama Sistemleri	-Tıp Alanındaki Mühendislik Uygulamaları
-PLD Uygulamaları	

Alt çalışma gruplarında yer almak isteyen üyelerimiz ve EMO-Genç üyeleri aşağıdaki bağlantı üzerinden başvuru işlemlerini gerçekleştirebilirler:

Başvuru Formu: <https://forms.gle/Q74uieopvDEMYkhq6>

Elektrik İletim Sistemi Deprem Yönetmeliği Yayımlandı... AFET ANINDA ARZ GÜVENLİĞİ İÇİN İLK ADIM

Elk. Elo. Müh. Barış Aydın
baris.aydin@emo.org.tr

Türkiye Elektrik İletim Sistemleri ve İletişim Tesisleri Deprem Yönetmeliği yayımlandı. Trafo merkezlerinin elektriksel cihazlar, yapı sistemleri ve direklerin depreme karşı performanslarının değerlendirilmesi ve güçlendirme tasarımı için kuralların belirlendiği yönetmelik, 3 yıllık bir geçiş sürecinin ardından yalnızca yeni tesisler için 2024 yılında itibaren uygulanacak. Halen kullanılan iletim tesisleri ve dağıtım şebekesi kapsamındaki tesislerde ise önlem alınıp, alınmıyacağı belirsizliğini koruyor.

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) İzmir Şubesi Bülteni'nin Kasım 2020 tarihinde yayımlanan "Haberleşme ve Elektrik Şebekelerinde Afet Yönetimi" başlıklı yazıda, afet bölgelerinde arz güvenliğinin sağlanmasının hayati önemine dikkat çekilerek, iletim ve dağıtım şebekelerinin acilen gözden geçirilmesi çağrısı yapılmıştı. Transformatörlerin bulunduğu binalar ve binalardaki kablo taşıyıcıları, panolar ve diğer tüm tesisat bileşenleri kontrol edilmesinin önerildiği yazıda, trafo merkezlerinin sismik tasarımına yönelik olarak hazırlanan IEEE 693 standardının uygulanması istenirken, uluslararası standartlara uygun sismik sınırlandırıcıların kullanılması gerektiği ifade edilmişti. Yazının ardından eksikte olsa ilk adım iletim şebekesi için atıldı.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 3 Şubat 2021 tarihinde Resmi Gazete'de "Türkiye Elektrik İletim Sistemleri ve İletişim Tesisleri Deprem Yönetmeliği"ni yayımladı. "Elektrik ile-

tim sistemleri kapsamında olan trafo merkezlerinin elektriksel cihazlarının, trafo merkezlerinde bulunan yapı sistemlerinin, enerji iletim hatlarında bulunan iletim direklerinin ve iletişim (telekomünikasyon) direklerinin deprem etkisi altındaki performanslarının değerlendirilmesi ve güçlendirme tasarımı için gerekli kuralları ve minimum koşulları belirlemektir" amacıyla yayımlanan yönetmelikle, deprem etkisi altında elektrik iletim sistemleri kapsamındaki trafo merkezlerinde bulunan yapı sistemleri, iletim direklerinin ve iletişim direklerinin değerlendirme ve tasarımı için esaslar belirlendi. Yayımlanmasından 3 yıl sonra yürürlüğe girmesi planlanan yönetmelik bir erteleme olmaması durumunda 2024 yılında uygulamaya başlanacak.

Yönetmeliğin eki olarak yayımlanan "Deprem Etkisi Altında Elektrik İletim Sistemleri ve İletişim Tesisleri Tasarımı İçin Esaslar" başlıklı 36 sayfalık doküman incelendiğinde getirilen kriter ve esasların yalnızca yeni

yapılacak trafo merkezlerinin yanı sıra mevcut merkezlere yapılacak eklemelerde sadece yeni alınacak cihazlar ve yapılacak cihaz mesnetleri ve temellerini kapsadığı anlaşılmaktadır. Yönetmelikte yer alan "mevcut sisteme uygun olacak şekilde imalatı yapılan çelik pilon-kiriş konstrüksiyonları kapsamamaktadır. Mevcut trafo merkezlerinde bulunan elektriksel cihazların deprem güvenliğinin artırılması amacıyla yapılacak güçlendirmeler bu Yönetmelik kapsamı dışındadır" ifadelerine yer verilmiştir.

İlgili Standartlara Uyumluluk Geçerli Kabul Edilecek

Dokümanın "Genel İlkeler" bölümünde elektrik cihazlarının yeterli düzeylerinin belirlenmesi ve bu amaç için kullanılması gereken deneysel ve hesap yöntemine yer verildiği belirtilerek, şöyle denildi:

"Herhangi bir elektriksel cihazın söz konusu yeterlik düzeyini bir kez sağlaması yeterlidir. Ancak bir cihazda yapılmış olan değerlendirme sonrasında

deprem performansını doğrudan etkileyen değişiklikler yapılmışsa, bu cihazın deprem yeterliliğinin tekrar değerlendirilmesi gerekmektedir. Daha önce başka standartlar ya da yönetmelikler kapsamında (IEEE 693, IEC, GB 50269, JEAG 5003, vb.) yeterlilik almış bir elektriksel cihaz bu Yönetmelik kapsamındaki tüm ölçütleri sağlıyorsa yeterlik düzeyinin bir kez daha irdelenmesi gerekmez. Yapısal açıdan birbirine çok benzeyen aynı tip elektriksel cihazların oluşturduğu grup içerisinde deprem etkisi açısından en kritik olan cihazın değerlendirilmesi yeterli olacaktır. Eğer seçilen cihaz deprem yeterliliğini sağlarsa, aynı gruptaki diğer cihazların da deprem yeterliliğini sağladıkları kabul edilecektir.”

Elektrik cihazları için gerekli olan deprem yeterlilik düzeyleri, trafo sahasının deprem tehlikesine göre, yüksek, orta veya düşük olarak belirlenecek, deprem yeterlilik düzeylerinin hesaplamasında Türkiye Deprem Tehlike Haritası'nda yer alan veriler kullanılacak. Deprem yeterlilik düzeylerine uygun olarak cihaz yeterliliğinin belirlenmesi için kullanılacak farklı hesap yöntemleri, “Bu yöntemler; basit kontrol yöntemi, statik hesap yöntemi, statik katsayı yöntemi ve dinamik hesap yöntemidir. Tüm hesap yöntemlerinde yatay deprem yükleri düşey yükler ve servis yükleri ile birleştirilerek uygulanır. Yapılan analitik hesaplar, cihazdan temel bağlantısına kadar yük aktarımını vermelidir” ifadeleriyle özetlendi.

Yapılar için Deprem Yönetmeliğine Uyulacak

Yönetmeliğin eki olan dokümanda “Trafo Merkezi Elektriksel Cihazların Deprem Güvenliği” başlığı altında yer verilen usul ve esasların ardından “Trafo Merkezinde Bulunan Yapı Sistemlerinin Deprem Tasarımı” başlığı altında trafo yapılarına ilişkin kriterlere yer verildi. “Bu bölüm kapsamında ele

alınan trafo merkezlerindeki yapı sistemleri, GİS, kumanda, metal muhafazalı anahtarlama elemanı, şalt, role vb, binalarını, kapalı trafo hollerini, yangın ekipman binalarını, güvenlik binalarını, pylonlar, kirişler ve portaller gibi çelik destek yapılarını, yangın duvarlarını, istinat duvarlarını, binaların, diğer destek yapılarının ve yer üstü elektrik cihazının temellerini ve temel ankrajlarını” kapsadığı ve trafo merkezlerinde bulunan yapı sistemlerinin standart ve uygulanabilir deprem tasarım ilkelerine sahip olması gerektiği ifade edildi.

Trafo sahaslarında bulunan başlıca hizmet binaları, “GIS, kumanda, metal muhafazalı anahtarlama elemanı, şalt, role vb. binaları, kapalı trafo hollerini, yangın ekipman binaları ve güvenlik binaları” şeklinde sayılarak, bu binaları genellikle 1-2 katlı basit yapılar olduğu belirtilerek, şöyle denildi:

“Bu binaların tasarımı Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğine uygun olarak yapılacaktır. Bina kullanım sınıfı BKS-1 alınacaktır. Binaların performans hedefi DD-2 Deprem Yer Hareketi düzeyi için Kontrollü Hasar (KH) olarak seçilecektir. Dayanıma göre tasarım yaklaşımı uygulanacaktır. Binaların tasarımında kullanılacak sistem davranış (R) ve dayanım fazlalığı (D) katsayıları, Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği, Tablo 4.1'de süneklilik düzeyi sınırlı taşıyıcı sistemler için verilen değerlerden alınacaktır.”

Trafo sahaslarında bulunan başlıca çelik yapılar olan “destek yapıları (cihaz mesnetleri), pylonlar, tek katlı, tek açıklıklı portal çerçeveler ve direklerle” ilişkin de kriterlere yer verilen dokümanda, temellere ilişkin ise şu hükümlere yer verildi:

“Trafo sahasında bulunan binaların, yapıların ve sahaya yerleştirilen cihazın temelleri ve dayanma yapılarının deprem yükleri altındaki tasarımı, Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği

Bölüm 16'ya göre yapılacaktır. Betonarme temellere yapılacak ankrajlarda deprem hesabından elde edilen mesnet kuvvetleri dayanım fazlalığı katsayısı ile çarpılarak arttırılacaktır.”

Dokümanın “Elektronik Haberleşme ve Bilgi Sistemleri Binalarının Deprem Tasarımı” başlıklı bölümünde ise trafo yapılarına ilişkin hükümlere benzer ifadelere yer verildi:

“Bina kullanım sınıfı BKS-1 alınacaktır. Binaların performans hedefi DD-2 Deprem Yer Hareketi düzeyi için Kontrollü Hasar (KH) olarak seçilecektir. Dayanıma göre tasarım yaklaşımı uygulanacaktır. Binaların tasarımında kullanılacak sistem davranış (R) ve dayanım fazlalığı (D) katsayıları, Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği, Tablo 4.1'de süneklilik düzeyi yüksek taşıyıcı sistemler için verilen değerlerden alınacaktır. Bina önem katsayısı $I=1.5$ alınacaktır”

Raporlamaya İlişkin Esaslar

İletim ve iletişim (Telekomünikasyon) direklerine ilişkin de hükümlerin yer aldığı yönetmelik ekinin, son bölümü olan “Elektriksel Cihazların Deprem Yeterlilik Raporlarının Onaylanması” başlığı altında şu esaslara yer verildi:

“Bu Yönetmelik kapsamında trafo sahaslarına yerleştirilecek elektriksel cihazların deprem yeterliliklerin belirlenmesini ve kanıtlanmasını kapsayan raporlar, yeterlilik belirleme sürecinin tüm aşamalarına vakıf, teorik ve mesleki bilgi ve deneyim sahibi deprem mühendisliği ve yapı dinamiği konusunda uzman bir inşaat mühendisi tarafından onaylanacaktır.

Deprem yeterlilik raporunu onaylamakla görevlendirilen uzman eğer ilgili cihaz ilk kez deneysel yöntemlerle test ediliyorsa testlere katılacak, testler öncesinde üretici tarafından önerilecek test düzeneğini ve test

protokolünü onaylayacaktır.

Bu Yönetmelik uyarınca bir elektiriksel cihazın deprem yeterlilik düzeyinin belirlenmesi amacıyla üretici tarafından gerçekleştirilen deneyler ve/veya hesaplar bir rapor halinde ilgili kuruluşa teslim edilecektir. Teslim edilen raporlar görevlendirilen uzman tarafından değerlendirilecek, değerlendirme sonucunda uzman tarafından bir 'Deprem Yeterliliği Değerlendirme Raporu' hazırlanarak ilgili kuruluşa sunulacaktır."

İleri bir adım olmakla birlikte yönetmelik kapsamındaki deprem önlemleri 2024 yılından sonra uygulamaya geçecektir. Üstelik 2024 yılından önce tesis edilmiş veya tesis edilecek "mevcut" trafo tesisleri ve iletim direkleri için bir düzenlemeye gidilmemiştir. Afet anında elektrik enerjisinde arz güvenliği sağlamak yaşamsal önemdedir. Son olarak 30 Ekim 2020 tarihinde İzmir merkezli yaşanan deprem, orta şiddetli depremlerin yıkıcı olabileceğini ortaya koymaktadır. Az sayıda binanın yıkılmasına rağmen İzmir'de yaşam haftalarca normale dönmemiş, depremin yarattığı sosyo-ekonomik sorunların etkisi halen sürmektedir. Depremde herhangi bir trafo binasının

zarar görme olasılığı, afetin etkilerini katlayacaktır. Bu nedenle arz güvenliğinin sağlanması için iletim şebekesi dışında, üretim elektrik üretim ve daha da önemlisi özellikle şehir içinde yer alan elektrik dağıtım tesislerinde de gerekli önlemler alınmalıdır. Özellikle gece aydınlatmaları, içme suyu ve arıtma tesislerinin devreden çıkması, hastanelerin hizmet veremez hale gelmesi gibi durumların önüne geçilerek elektrik enerjisinin kesintisiz sağlanmasının yanı sıra enerji üretim ve iletim hatlarının kullanılamaz hale gelmesi durumunda acilen devreye sokulmak üzere alternatif enerji kaynaklarının hazır hale getirilmesi gibi tedbirlerin alınmasını içeren Elektrik Afet Durum Eylem Planı hazırlanmalıdır. Afet durumunda olası yıkım ve hat kopmalarına karşı, şebekeyi hızla ayağa kaldıracak acil durum planlaması yapılmalıdır.

Bu kapsamda elektrik üretim tesislerinden başlayarak, iletim ve dağıtım sistemlerinin tesisi edildiği mevcut yapıların tümü acilen Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği'ne (TBDY-2018) göre analiz edilmelidir. Özellikle dağıtım şebekesi kapsamında şehir içinde yer alan tesislerin yer aldığı

binalar; acilen yapılacak performans analizinin sonuçlarına göre, güçlendirilmeli gerekirse yenilenmelidir. Transformatörlerin bulunduğu binalar ve binalardaki kablo taşıyıcıları, panolar ve diğer tüm tesisat bileşenleri kontrol edilmeli, trafo merkezlerinin sismik tasarımına yönelik olarak hazırlanan IEEE 693 standardının uygulanması sağlanmalıdır.

Ülkemizin yüzde 92'sinin deprem tehlikesi altındadır ve yüzde 66'sı ise birinci ve ikinci derecede tehlikeli deprem bölgesinde yer almaktadır. Ülke nüfusunun yüzde 70'i, büyük sanayi tesisleri ve elektrik üretim tesislerinin tamamı deprem kuşağındadır. Ülkeyi ve toplumu depreme karşı hazırlıklı hale getirmek tüm devlet kurumlarının ve yerel yönetimlerin ortak sorumluluğudur. Odamızın, haberleşme ve elektrik şebekelerinde afet yönetiminde gündeme alınacağı bir Ulusal Deprem Stratejisi ve Türkiye Deprem Master Planı'na aktif katkıda bulunmaya her zaman hazır olduğunu belirterek, güvenli bir geleceğin ancak bilimin ışığında TMMOB'un toplumcu politikalarının yaşama geçirilmesi ile mümkün olacağını vurgulamak isterim.

ÇEVİRİMİÇİ MİSEM EĞİTİMLERİ MART 2021 PROGRAMI

Subemiz, Meslek İçi Eğitim Merkezi (MİSEM) kapsamındaki eğitimleri, Mart 2021 döneminde de çevrimiçi olarak düzenlemeye devam ediyor.

Elektrik YG Tesislerinde
İşletme Sorumluluğu

3-4-5 Mart 2021

Elektrik İç Tesislerinin
Denetimi ve Raporlama

8-9 Mart 2021

Elektrik SMM

10-11-12 Mart 2021

Güneş Enerjisi Sistemleri
Tesisat

17-18-19-20 Mart 2021

Elektrik Şebekelerinde
Koruma

22-23-24 Mart 2021

Elektrik Tesislerinde
Topraklamalar

26-27-28 Mart 2021

Güncel eğitim takvimine https://www.emo.org.tr/misem/duzenlenecek_egitimler.php?sube=7 bağlantısından ulaşabilirsiniz.

Danıştay, Özelleşen Termik Santrallerin Çevreyi Kirleterek Çalışmasına Olanak Veren Düzenlemeyi Durdurdu...

TOKSİK ATIK YAYAN TERMİK SANTRALLERE YARGI FRENİ

TMMOB tarafından açılan davada, özelleştirilmiş termik santrallere çevre mevzuatına uymama olanağı sağlayan yönetmeliğin ilgili maddelerin yürütmesi, İdari Dava Daireleri Kurulu'na durduruldu. Atıkların toksik nitelikte olduğuna vurgu yapılan kararda, "dava konusu düzenlemelerde hukuka uygunluk bulunmadığı ve anılan kuralların uygulanması halinde, insan ve çevre sağlığı üzerinde telafisi imkânsız veya güç zararlara sebep olacağı sonucuna varılmıştır" ifadelere yer verildi.

TMMOB tarafından Resmi Gazete'de 26 Aralık 2019 tarihinde yayımlanan Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin Elektrik Piyasası Kanunu'nun geçici 8. maddesi kapsamındaki özelleştirilen termik santrallerin atıklarının depolanmasında muafiyet getiren maddesinin yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle dava açılmıştı. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na karşı açılan davada, "dip taraması faaliyeti sonucu elde edilen malzemenin" herhangi bir teste tabi tutulmaksızın II. sınıf depolama tesislerinde depolanabileceğini öngören maddesinin de iptali istemişti. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, dip taraması sonucu elde edilen malzemenin tehlikeli atık olabileceğine hükmederek, teste tabi tutulmaksızın tehlikesiz atıklar için kurulan tesislerinde depolanmasını, insan ve çevre sağlığı açısından hukuka aykırı buldu.

Atıklarının depolanmasına ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeyen ve gerekli izinleri almayan termik santrallerin faaliyetlerinin durdurulacağı 31 Aralık 2019 tarihinden 5 gün önce yapılan yönetmelik değişikliğiyle,

bu santrallerin faaliyetlerine devam edilebilmesine olanak sağlandığının hatırlatıldığı kararda, yalnızca üniversitelerin çevre ve inşaat mühendisliği bölümlerinden alınacak bir rapor ile çalışmalarına devam edebilmelerine imkan tanındığı, belirtilerek, şu bilgilere verildi:

"Anılan değişiklikte, 31/12/2019 tarihine kadar henüz gerekli standartları sağlamamış olan elektrik üretim santrallerinin, Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği gereğince, atıkların depolanabilmesi için alınması gereken 'çevre izin' ve 'çevre izin ve lisans belgesi' için gerekli olan 'geçici faaliyet belgesi' ve geçici faaliyet belgesi için gerekli olan 'düzenli depolama onay belgesi' ve 'il müdürlüğü uygunluk yazısı' yerine, üniversitelerin çevre ve inşaat mühendisliği bölümü öğretim üyelerince hazırlanacak akademik raporun yeterli görüleceğinin düzenlendiği..."

EÜAŞ ve bağlı ortaklıklarına ait olan sonradan özelleştirilen termik santrallerin kuruldukları tarihlere dikkat çekilen kararda, "Ülkemizde faaliyette bulunan EÜAŞ ve bağlı ortaklıklarına ait olan termik santrallerin üretime başladığı tarihler dikkate

alındığında, kurulduğu dönemin teknolojisiyle dizayn edilen bu tesislerin geçerli emisyon değerlerini sağlamakta güçlükler olabileceği" gerekçelerine yer verilen kararda, "Bu kapsamda, elektrik üretim santrallerinin faaliyetleri sonucu oluşan atıkların toksik nitelikte atıklar olduğu, yer altı ve yüzey suları ile tarım alanlarını kirlettikleri, çevre ve insan sağlığı açısından olumsuz etkilerinin olduğu" ifade edildi.

"Atıkların depolanabilmesine devam edilebilmesi için alınması gereken 'çevre izin' ve 'çevre izin ve lisans belgesi' için aranan akademik raporun, içeriğinin ne olacağı, hangi yetkinliğe sahip kişilerce verileceği, raporun kimler tarafından hangi kıstaslar göz önünde bulundurularak onaylanacağı konusunda gerekli ve yeterli açıklıkta düzenleme yapılmadığına işaret edilen kararda, şu ifadelerle düzenlemelerin yürütmesi durduruldu:

"Yukarıda belirtilen gerekçelerle, dava konusu düzenlemelerde hukuka uygunluk bulunmadığı ve anılan kuralların uygulanması halinde, insan ve çevre sağlığı üzerinde telafisi imkânsız veya güç zararlara sebep olacağı sonucuna varılmıştır."

8 Mart Dünya Kadınlar Günü

EMO İzmir Şubesi

33. Dönem Kadın Mühendisler Komisyonu

Kadın hakları hareketinde bir odak noktası olarak kabul gören Dünya Kadınlar Günü, Birleşmiş Milletler tarafından 16 Aralık 1977'de kabul edilerek her yıl 8 Mart'ta kutlanan uluslararası bir gündür.

II. Enternasyonal'in kurulduğu, 1889'da Paris'te toplanan Uluslararası İşçiler Kongresine katılan kadın delegelerin kadın sorununa yaklaşımına bakıldığında, bariz bir şekilde işçi kadınların sorunlarıyla ilgilendikleri görülmektedir. O kadınlardan biri olan ve kongredeki aktif çalışmaları ile dikkat çeken Clara Zetkin, 1889 yılında Paris'te yapılan kongreye "Kadının Kurtuluşu İçin!" başlığını taşıyan bir rapor sunar. Clara Zetkin'in raporunda da yer aldığı üzere, salt "kadın hakları savunuculuğu" reddedilir ve sınıf mücadelesi temelinde kadınlar mücadeleye çağrılır.

17 Ağustos 1907'de Stuttgart'ta yapılan "Birinci Uluslararası Sosyalist Kadın Konferansı" nda kadın sorunu üzerine uzun tartışmalar yapılır. Konferans kararı gereği "Uluslararası Sosyalist Kadın Sekreteryası" oluşturulur ve başına Clara Zetkin geçer. Clara bu görevi, 1917 yılına kadar yürütecektir.

Konferans kararlarının tümü, kadının iktisadi ve toplumsal hayatta tam eşitliğini esas alır. "Kadınlara ayrımsız oy hakkı" da alınan kararlar arasındadır. Konferansta ayrıca, "Eşitlik" isimli kadın gazetesinin uluslararası sosyalist kadın hareketinin merkez yayın organı olmasına karar verilir. Clara Zetkin gazetesinin editörlüğüne seçilir.

26-27 Ağustos 1910 tarihinde Danimarka'nın Kopenhag kentinde Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansının ikincisi gerçekleştirilir. Sendikalar, sosyalist partiler ve çalışan kadın kulüplerini temsilen 17 ülkeden 100 kadın delegenin katıldığı konferansta, kadınlara yönelik talepler tarihi önemdedir. Dikkat çekici talepler arasında; kadın işçilere günde sekiz saatlik çalışma süresi, hamile kadın işçilere doğumdan önce 8 haftalık doğum izni, emziren kadınlara süt izni, 12 yaşından küçük çocukların çalıştırılmasının yasaklanması, işsiz kadınlara sosyal güvenlik ve kadınlara oy hakkı da bulunmaktadır. Söz konusu konferansta, Almanya Sosyal Demokrat Partisi delegeleri Clara Zetkin, Kate Duncker ve arkadaşları, kadınların ekonomik, politik haklarıyla ilgili uluslararası bir dayanışma ve mücadele günü olarak her yıl bir günün "Internationaler Frauentag" (International Women's Day – Dünya Kadınlar Günü) adıyla düzenlenmesi önerisini getirirler ve öneri oybirliğiyle kabul edilir.

Alınan bu karardan sonra sadece Almanya, Avusturya, Danimarka ve İsviçre'de 1911 yılının 19 Mart'ında "Uluslararası Kadın Günü" olarak 1 milyondan fazla kadının katılımıyla kitlesel kutlamalar yapılır.

İlk yıllarda belli bir tarih saptanamamıştır ancak her zaman ilkbaharda anılmaktaydı. Tarihin 8 Mart olarak saptanışı 1917 Bolşevik Devrimi'nin önderi ve Sovyetler Birliği'nin kurucusu Lenin'in önerisiyle 1921'de Moskova'da gerçekleştirilen 3. Uluslararası Kadınlar Konferansı'nda gerçekleşir ve adı da "Dünya Emekçi Kadınlar Günü" olarak belirlenir. Birinci ve İkinci Dünya Savaşı yılları arasında sosyalizmin yayılmasından çekinen bazı ülkelerde anılması yasaklanan Dünya Kadınlar Günü, 1960'lı yılların sonunda Amerika Birleşik Devletleri'nde gerçekleşen çeşitli gösterilerde anılmaya başlamasıyla Batı Bloku ülkelerinde daha güçlü bir şekilde gündeme gelmeye başlar. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 16 Aralık 1977 tarihinde 8 Mart'ın "Dünya Kadınlar Günü" olarak anılmasını kabul eder.

"Dünya Kadınlar Günü" olarak 8 Mart gününün belirlenmesine kaynaklık eden olay konusunda ise muhtelif tartışmalı iddialar mevcuttur. Bunlardan biri ve en bilineni; 8 Mart 1857 ABD'nin New York kentinde tekstil sektöründe düşük ücretlere ve çalışma koşullarının düzeltilmesine yönelik protesto gösterilerinde bulunan bir grup kadın işçiye polisin saldırması, işçilerin fabrikaya kilitlen-

İzmir 8 Mart Gece Yürüyüşü, 2019

mesi, arkasından da çıkan yangında işçilerin kurulan barikatlar nedeniyle kaçamamaları sonucunda 120 kadın işçinin ölmesi,

Bir diğeri; Rusya'da çarlığın yıkılmasına yol açan 1917 Şubat Devrimi'nin 8 Mart günü yapılan kadın yürüyüşü ve grevleri ile başlamış olması,

Bir başkası; 8 Mart 1908'de ABD'nin New York kentinde çoğu sosyalist olan kadın işçilerin öncülüğünde sendikal haklar ve kadınlara oy hakkı talepleriyle düzenlenen miting,

Ve yine bir başkası ise, gerek Dünya Kadınlar Günü'nün ilk kararlaştırıldığı 1910'dan gerekse ilk uluslararası kutlamaların düzenlendiği 19 Mart 1911'den sonra hiç bahsi geçmeyecek çok sonraları ileri sürülen, 25 Mart 1911'de New York'ta gerçekleşmiş Triangle Gömlek Fabrikası yangını'dır.

Birleşmiş Milletler'in resmi web sitesinin konuyla ilgili sayfasında 8 Mart gününün seçilmesine kaynaklık eden olay olarak Rusya'da Çarlığa son veren 1917 Şubat Devrimi'nin Gregoryen takvime göre 8 Mart günü kadınların protesto eylemleri ve grevleri ile başlamış olduğuna işaret edilmektedir.

Türkiye'de 8 Mart

Türkiye'de 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ilk kez 1921 yılında, iki komünist kız kardeş Rahime Selimova ve Cemile Nuşirvanova'nın girişimi ile gerçekleştirilmiştir. Bu tarihten sonra

yıllar boyunca 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kutlamalarına izin verilmediği, 1975 yılında "Birleşmiş Milletler Kadın On Yılı" ilan edilmesi ve Türkiye'nin de bu kapsamda yer aldığı için 1975 yılında Türkiye'de "Kadın Yılı Kongresi" gerçek-

leştirildiği biliniyor.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nün 1975 yılında kutlanmaya başlamasından İlerici Kadınlar Derneği'nin faaliyetleri etkili olmuştur. Böylece 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kapalı ortamlardan sokaklara ve meydanlara çıkar. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra 8 Mart'lar bir süre kitlesel olarak kutlanmadı.

8 Mart 1980'de, sıkıyönetim ilan edilmiş ve toplantı düzenlemek zorlaşmıştı. İKD'li kadınlar bunun üzerine Kadınların Sesi çevresinde toplanarak kendilerini yalnızca "İlerici Kadınlar" diye adlandırdılar ve beyaz eşarplı eylemler düzenlemeye karar verdiler. 8 Mart 1980'de kentlerde, kasabalarda, işyerlerinde, meydanlarda, pazar yerlerinde, sinema çıkışlarında, caddelerde beyaz eşarplı eylemler yaptılar. 8 Mart 1984'de kendilerini feminist olarak tanımlayan "Kadın Çevresi" kuruldu ve bu tarihten itibaren 8 Mart'lar Türkiye'de çeşitli kadın örgütleri tarafından kutlanmaya başlandı.

2003 yılında yurt çapındaki çeşitli Dünya Kadınlar Günü kutlamaları arasında Taksim'de başlayan ve her yıl 8 Mart'ta tekrarlanan Feminist Gece Yürüyüşü sonraki yıllarda başka şehirlerde de yapılmaya başladı. 2014 yılında İstanbul Valiliği tarafından Taksim Meydanı ve İstiklal Caddesi'nin yürüyüş ve miting yapılabilecek yerler listesinden çıkarılmasından sonra 8 Mart günü İstiklal Caddesi'nde

Feminist Gece Yürüyüşü yapılmaya birkaç yıl devam edildiyse de 2019 yılında polis İstiklal Caddesi'nde toplanan binlerce kişinin yürüyüş yapmasını engelledi.

Bin yıllardır süregelen zorlu bir yaşam ve hak mücadelesinin içinde olan Kadın Hareketi; 2020-2021 döneminde salgın hastalık ve buna bağlı olarak gelen zorunlu kısıtlamalar ekseninde çok daha zorlu bir süreci yaşamaya başlamıştır.

Pandemiyi dahi fırsata çevirmeye çalışan mevcut iktidar ve onun en ateşli destekçisi patriyarkal düzen tüm ülkenin karantinada olduğu bu süreçte dahi; İstanbul Sözleşmesi'nden Türkiye'nin çekilmesi, çocuk yaşta evliliklerin önünü açacak şekilde TCK 103.maddede değişiklik yapılması gibi kazanılmış haklarımızı yok etmeye yönelik adımlar atmaya çalışmıştır. Sokağa çıkma yasaklarına rağmen hiç beklemediği şekilde inanılmaz güçlü bir kadın direnişi ile karşılaşınca geri adım atmak zorunda kalmış fakat ilk fırsatta bu haklarımızın gaspına yönelik yeni adımlar atacağına sinyallerini vermekten de geri durmamıştır.

İşte bu nedenledir ki 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, mücadelemizdeki haklılığımızı, dayanışmamızdaki gücümüzü gösteren bir gün olarak biz kadınlar için her geçen yıl bir öncekine göre daha fazla önem arz etmektedir.

Pandemi nedeniyle çok farklı mücadele yöntemleri geliştirmek zorunda kaldığımız 2020-2021 yılları, dünya ve Türkiye'deki kadın hareketinde bir kırılma dönemi olarak tarihte yerini almıştır.

Kaynakça:

1-www.wikipedia.org

2-www.bianet.org

3-www.evrensel.net

Istanbul 8 Mart Gece Yürüyüşü, 2019

Teksas'ta Ne Oldu!

Geçtiğimiz hafta, ABD'nin Teksas eyaletinin tarihinde görülmemiş olaylar yaşandı: 30 milyon nüfuslu ve Türkiye büyüklüğünde bir yüzölçümüne sahip olan eyalet, neredeyse baştan sona dondu!

Öncelikle eyalet genelinde su boruları donmaya başladı, soğuk havaya uygun şekilde tasarlanmayan evlerin sıcaklıkları, ölümcül seviyelere düştü. Kar nedeniyle okullar ve iş yerleri tatil edilmeye başlanınca, insanlar evlerine hapsoldü.

Eve kapanan bu insanlar elektriğe yüklendiler. Eyaletin %60 kadarı elektrikle, geri kalanı doğal gaz ve propan (LPG) ile ısındığından, evleri ısıtılmak ve donan su borularını çözebilmek için yüklenen elektrikli ısıtıcılar dolayısıyla şehir şebekesinde inanılmaz bir elektrik yükü oluştu.

Teksas, enerji üretimi bakımından oldukça geniş bir çeşitliliğe sahip. Eyaletin ürettiği enerjinin %50'si doğal gazdan, %32'si kömürden, %9'u nükleer santrallerden, %1'den azı petrolden, %1'den azı hidroelektrik santrallerden, %7'si ise güneş panelleri gibi diğer kaynaklardan geliyor. Ancak bu araçların birçoğu, bu düzeyde bir kış için hazırlıklı değildi.

Hazırlıklı olmayan santraller, aşırı soğuklar nedeniyle donmaya başladı: Örneğin rüzgâr türbinlerinin bir kısmı soğuk nedeniyle donarak tekrar çalıştırılmadı. Nükleer reaktörleri soğutmak için kullanılan sular donunca, santrallerden birisi kapatılmak

zorunda kaldı. Doğal gaz ve kömür madenlerinde çalışan cihazlar, soğuk nedeniyle dondu ve santrallerin kapatılmasına neden oldu.

Muhafazakârlar suçu hemen yenilenebilir enerji politikalarına atmış olsalar da, Teksas'taki elektrik şebekesinden sorumlu Teksas Elektrik Güvenilirliği Konseyi (ERCOT), güç üretim kaybının %90'ından fazlasının doğal gaz üretimindeki sorunlardan kaynaklandığını açıkladı. Donan santrallere ek olarak aşırı doğal gaz tüketimi basınç kaybına neden olmuştu, üretim ve dağıtım durma noktasına getirmişti. Soğuk, sadece elektrik talebini görülmemiş düzeylere çıkarmadı, elektrik arzını da azalttı.

Öylesine büyük bir enerji kaybı ve talebi aynı anda yaşanıyor ki, ERCOT tarafından belirlenen 3 ayrı acil durum seviyesi de sadece birkaç dakikalık arayla aşıldı ve elde daha yüksek bir acil durum seviyesi kalmadı. 3. derece acil durumlarda uygulanması öngörülen, kademeli elektrik kesintileriydi. Böylece şebeke üzerindeki yük azaltılacak ve bu sırada donan bazı reaktörlerin yeniden aktive edilmesi üzerinde çalışılabilecekti. Bu nedenle gece 01.45'ten itibaren eyalet genelinde kademeli kesintiler uygulanmaya başlandı: Evlere 30-60 dakika elektrik verip, 15-45 dakika kesmeye başladılar.

Ancak bu, ters bir tepkiye neden oldu: İnsanlar elektrik geldiği anda, kesinti sırasında soğuyan evlerini

ısıtılmak için ısıtıcı sıcaklıklarını daha da yükselttiler; çünkü elektriğin tekrar gideceğini biliyorlardı. Evlerde daha verimsiz ısıtıcılar kullanılmaya başlandığında, o kısa elektrik verilen dönemde şebekeye binen yük, anormal durumda beklenenden de yüksek oldu. Gerçekten de, ERCOT tarafından çizilen en kötü durum senaryosundan bile kötü bir enerji arz-talep dengesizliği yaşanıyor.

ERCOT kâğıt üzerinde kâr amacı gütmeyen, ancak Teksas'taki elektrik şebekesine tek başına hükmetme gücü olan bir "tekel" veya "yarı-tekel." Aslında Teksas'ta çok sayıda "elektrik dağıtıcısı" var; ancak bu dağıtıcılar ERCOT yönetim kurulunda.

Teksas'ın %90'ının elektriğine tek başına hükmeden ve dolayısıyla müşterilere alternatif bırakmayan bu kurum, kriz sırasında birçok tutarsızlığa da ev sahipliği yaptı: Örneğin elektrik kesintileri bariz bir şekilde fakir mahallelere daha yoğun şekilde uygulandı ve nihayet, bu mahallelerde kesintiler döngüsellikten de çıkarılıp, kalıcı hale getirildi; ERCOT, işi gücü bırakıp, elektrik fiyatlarının bu kadar yüksek talep altında olması gerektiği kadar yüksek olmadığından devlete dert yandı ve acil bir toplantı düzenleyerek, fiyatların arttırılmasına ve tüketiciyi koruyan üst sınır kurallarının geçici olarak kaldırılmasına karar verdi.

Zincirleme felaket, acı dolu haberleri de getirmeye başladı: Evlerini ısıtamayan insanlar, arabalarında kal-

maya karar verdiler; Daha iyi durumdaki şehirlerde ve eyaletlerde yaşayan akrabalarına gitmek isteyen insanlar yollara döküldü. Tıbbi cihazlar çalışmayarak ölümleri getirdi. Yangın çıkan evlere su sağlanamadı, çünkü yangın musluklarındaki sular da donmuştu. 50'den fazla kişi hayatını hava durumu kaynaklı nedenlerle yitirdi. Sadece insanlar da değil, hayvan barınaklarındaki canlılar da donarak öldüler;

Elektrik kesintileri dolayısıyla internet sağlayıcıları evlere internet verememeye başladı. Buna bağlı olarak, evlerine hapsolmuş kişiler mobil internet ağlarına yüklendiler. Buna bağlı olarak mobil ağ üzerine binen yük, mobil internet hızlarını çalışmayacak noktaya gerilettiler, bağlantılar kurulamamaya başladı. Böylece haber alma sorunu baş gösterdi.

Aşırı soğumanın böylesi bir felakete dönüşmesinin en önemli neden-

lerinden biri Teksas'taki elektrik şebekesinin kapalı olması ve diğer elektrik şebekeleriyle bağlantısının olmaması. ABD'de halen üç parçalı elektrik şebekesi bulunmaktadır. Doğu, Batı ve sadece Teksas. 1882'de ülkenin ilk elektrik santralının Manhattan'da kurulmasından sonra bu ilki devam ettirdiler. 1935 yılında eyaletler arasında elektrik bağlantısı düzenleyen Federal Enerji Yasasını kabul etmediler. 1970 yılında kurdukları ERCOT'la Federal Enerji Denetim Komisyonu (FERC) denetiminden kaçarak enerji tekellerini kurumsallaştırdılar. Zenginlik, muhafazakarlık ve bencilliği körükledi. Enerji sektörü elektrik üretimi için sahip oldukları zengin kömür, doğalgaz ve petrol kaynaklarını federal hükümetle paylaşmaksızın yüksek kar beklentisine göre şekillendirdi. Örneğin kriz öncesi megawatt başına 22 dolar olan fiyat, krizde spot piyasada 9 bin dola-

ra fırladı. Bu fiyattan elektrik almayan dağıtım kurumları yoksul kentlerden başlayarak elektrik kesinti sürelerini artırdı. Sınır tanımayan kar hırsı, diğer eyaletlerde bulunan %15 ek kapasiteyi hazır bulundurma yükümlülüğünü Teksas için uygulatmadı. Yarattıkları tekel ile enerji fiyatlarını belirlerken aynı zamanda şebeke yatırımlarını zamanında ve yeterli miktarda yapmadılar.

Serbest rekabetin kutsallaştırıldığı ülkenin bu eyaletinde yaşanan felaketten bir kamu yararı çıkar mı onu ileride göreceğiz. Enerjinin kamusal bir hak olduğunu bir kez daha gösteren acı bir örnekle. Sonuç olarak sınırsız kazanç hırsı ve kuralsız özelleştirme "bağımsız" elektrik sektörü ile birleşince "doğa olayları" felaket oldu. Ülkemize ne kadar benziyor değil mi ?

*Kaynaklar : Çağrı Mert Bakırcı
Mustafa K.Erdemol*

Planlama Eksikliği Hortumu Afete Dönüştürüyor...

METEOROLOJİ MÜHENDİSLERİNDEN HORTUM UYARISI

Meteoroloji Mühendisleri Odası, İzmir ve Balıkesir'de hasara yol açan hortumlara ilişkin 17 Şubat 2021 tarihinde basın açıklaması yaptı. İklim değişikliğinden değil, planlama ve mevzuatı eksikliğinden hortumların afete dönüştüğü vurgulanarak, riskli bölgelerde yapıların insanlara sığınak oluşturacak şekilde projelendirilmesi için mevzuat değişikliği yapılması istendi.

Düzenli kayıt tutulmamasına rağmen Ege kıyılarında benzer hortumların daha önce de gözlemlendiğine değinilen açıklamada, "Bu hortumlar bölgesellik, mevsimsellik ve meteorolojik süreçler bakımından sürpriz değildir. Ülkemizde gerçekleşen me-

eteorolojik afetlerin akabinde, konunun hızla iklim değişikliğine bağlanması adet haline gelmiştir" denildi.

Meteorolojik bir olayın afete dönüşmemesi için idari ve yapısal önlemlerin alınması gerektiğine işaret edilen açıklamada, şöyle denildi:

"Bu konu özelinde bakıldığında, hortumun etkilediği alanın daha yoğun yaşam alanlarına kayması durumunda insanların kendilerini korumaya alabileceği sığınakların bulunmadığı açıkça görülmektedir. Bu gibi olayların gelecekte de etkili olabileceği düşünülerek insanların yoğun olduğu alanlarda bu konuya ilişkin yapılar yapılması ya da mevcut yapıların bu konuda önlem sağlayacak şekilde revize edilmesi gerekir.

Sonuç olarak, bölgesel planlamalarda meteorolojik parametreler dikkate alınmalı ve projeler ekstrem parametrelere göre boyutlandırılmalı. Bu gibi olayların etkili olabileceği alanlardaki yapıların projeleri (kıyı yapıları ve deniz araçları barınakları gibi) gözden geçirilmeli, özellikle yoğun insan kullanımı olan alanlarda her türlü kamu binaları/yapıları ve özel yapılar insanlara sığınak oluşturacak şekilde projelendirilmeli ve amaçla imar mevzuatında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Yaşanan meteorolojik olayların afete dönüşmesi, iklim değişimine değil, planlama ve yapı mevzuatına bağlı olarak ortaya çıkmaktadır."

•Ekonomik kriz, hayat pahalılığı ve yoksulluğu derinleştirirken Diyanet İşleri Başkanlığı Cuma hutbesinde yoksulluk ve açılığın "dünya imtihanının" parçası olduğunu söyledi. Bizim imtihan sürerken kendisi milyarder bütçelerle ve zırlı araçlarla "sınıfı" geçmiş gözüküyor.

•**Mehmet Barlas "Lokantaya gidemiyoruz aya mı gideceğiz" diyenlere "Sizde aşağılık kompleksi yok. Siz doğrudan aşağılık olabilirsiniz" diyerek konumunu belirledi.**

•Biden'den ilk telefonu kendisine gelmesini bekleyen Netanyahu, göreve gelmesinin üzerinden 1,5 aya yakın zaman geçmesine rağmen aranmayınca, "Arayacaktır, 40 yılı akın dostane ilişkimiz var" dedi. Çevresi kötü kendisi iyi Trump'la sık telefon görüşmesine alışkın "biz"de aranmadık, hem daha uzatmalı bir ilişkimiz varken.

•**Binali Yıldırım'ın 2017 yılında okudukları Erdoğan tarafından tekrar okundu. Hakkını vermek lazım Yıldırım daha güzel okudu. Bir de Fahrettin Altun'dan dinlese.**

•Pandemi yasakları (!) ve AKP İl Kongreleri aynı hızla sürüyor. İkiisi de, nedeni bilinmez şekilde birbirlerine bulaşmazken İzmir Barosu'nun Genel Kurul isteği malum sosyal mesafe nedeniyle ret edildi.

• **AKP Grup Başkanvekili Özlem Zengin, Uşak'taki çıplak arama iddiaları üzerine (üstüne vazife olmamasına rağmen); "Onurlu kadın, ahlaklı kadın bir sene beklemez. Bu kurgusal bir harekettir" ve sonrasında "Tali matla bebek sahibi oluyorlar. Cezaevinde bebek var demek için" dedi. Cevap Zeynep Altıok Akatlı'dan geldi; "Onurlu ve ahlaklı bir kadın siyasetçi bu sözleri söylemez. Koltuğu korumak adına, erkek taklidi yapan siyasetçi söyler"**

• Erdoğan, Avrasya'ya %26, Doğu-gaza %30, Köprülere %29, İletişime %10, cezalara %18 zam yaptıktan sonra, artan gıda fiyatlarını hatırladı ve sorumluyu buldu. Esnaf !

•Boğaziçi'nde hukuksuz atama olduğunda Binali Yıldırım'ın İzmir'deki İTÜ İzmir Mezunlar Derneği (ismi o zamanlar daha farklıydı) yıllık yemeğinde yaptığı konuşma aklımıza geldi. İşte o meşhur konuşma; "Mühendislik okumak için Boğaziçi Üniversitesi'ne kayıt yaptırmaya gittim. Bahçede çimenlere yayılmış kızıl erkekli öğrencileri görünce kayıt yaptırmaktan vazgeçtim. Burada okursam yoldan çıkarırım." Ne samimi ama ne acı bir itiraf.

• Ekonomik kriz kaynaklı intiharlar artıyor. İntiharlar hükümeti güç duruma düşürmek için yapılan algı operasyonu mu?

• Dışişleri Bakanı Hırvatistan ziyaretinde muhtemelen "Beton Beşlisi" için kulis yaptı. Çavuşoğlu, Türk inşaat firmalarının işlerini zamanından önce bitirdiğini söyleyerek Türk firmalarıyla çalışmalarını istedi. Beşlinin şişirilmiş maliyetlere ve "geçiş - kullanım garantili" ihalelere alışık olduğunu da söyledi (mi)?

• Atıkları twitlerin nefret söylemi içerdiği gerekçesiyle paylaşımlarına kısıtlama getirilen Bahçeli ve Soylu Twitter'ı demokrat olmamakla ve faşistlikle suçladı.

• Muhafız kanallara kan kusturan RTÜK kendine vazife çıkardı. Başkan, öğrenci eylemlerini canlı yayın yapan kanalları tehdit etti. "Devletimiz ve milletimiz aleyhine yapılan yayınlara geçit vermemekte kararlıyız" Siz "demokrasiye" diye okuyun.

•**AKP İl Kongreleri bir demokrasi şöleni olarak devam ediyor. İl Başkanlığı tarafından aday gösterilen Sezgin Mumcu'ya karşı aday olmak isteyen Metin Kaya, kongre öncesi gözaltına alındı. Kaya, otelde yapacağı basın toplantısına valilik izin veremeyince adaylığını sokakta açıklamıştı.**

Projeye özel
anahtar teslim çözümlerde
lider Ulusoy Elektrik

34 yıllık tecrübesiyle 0G elektrik dağıtım ekipmanlarının entegre üretiminde anahtar teslim çözümler sunan **Ulusoy Elektrik**, dünya standartlarındaki üretim kalitesiyle yurt içi ve yurt dışı pazarlarda etkinliğini artırıyor.

www.ulusoyelektrik.com.tr

© [Twitter](#) [LinkedIn](#) / ulusoyelektrik

ULUSOY
electric

An Eaton Brand

ESTETİK VE TEKNOLOJİ DEHASI

Soket Altı Siren

Soket Altı
FlayörÜ Siren

M1, Serisi Açresli
Dedektörler İçin Buzzeñ Soket

Çevrimden Beslemeli

www.maviii.com.tr

maxlogic & mavigard
yangın ve gaz algılama sistemleri

Bizi takip edin...

.../maviiielektronik

